NR. 20 — 11. NOVEMBER 2005 — 140. ÅRGANG

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOLD

Skapelse og kultur / Rom 1,26f, homofili og promiskuitet / Kirkens bruk av erfaringer fra tilsatte med kroniske helseplager / Må en folkekirke ha teologiske testspørsmål? / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

3. søndag i advent – Kjell A. Skartseterhagen
4. søndag i advent – Kyrre Klevberg
Julaften – Ernst-Modest Herdieckerhoff

Mitt poeng er å vise til det som ikke endrer seg: Et ekteskap er samliv mellom mann og kvinne.

Skapelse og kultur

Hvordan vet vi hva som er Guds vilje med sitt skaperverk? Hvordan kan vi for eksempel hevde at heterofilt og homofilt samliv ikke er to jevnbyrdige samlivsvarianter innen rammen av en kristen livstolkning? Er det ikke slik at vi lett har en tendens til å absoluttere de samfunnsforhold og strukturer som råder i vår egen tid, og gi dem en form for evighetsstempel ved å kalle dem for "skaperordninger", "uttrykk for Guds skapervilje" eller liknende? Kan vi hevde at visse grunnstrukturer i menneskers samlivsformer ikke bare kan reduseres til uttrykk for

vilkårlige sosiale konstruksjoner?

Tidligere i høst skrev jeg en lederartikkel med tittelen "Kjønnsnøytrale ekteskap?" (nr. 16/2005). Her var det et hovedpoeng å argumentere for at samlivet mellom mann og kvinne står i en særstilling i slektens liv fordi det er i dette samlivet at barn blir til og slekten føres videre. Det er i samfunnets interesse å løfte fram denne samlivsformen, og det kan bl.a. gjøres ved å reservere den verdiladede ordningen "ekteskap" og honnørordet "gifte seg" for heterofilt samliv, mens homofilt samliv leves innen rammen av et partnerskap. Jeg sluttet meg derfor til Bispemøtets avvisning av "kjønnsnøytrale ekteskap", og nevnte at biskopene her hadde "god dekning i bibelsk skapelsesteologi".

Preferansen for trofast og forpliktende heterofilt samliv utgjør en konstans innenfor kristen etikk.

Mot denne posisjon reiser sokneprest Per H. Andersen innvendinger i sitt innlegg "Kjønnsnøytrale ekteskap - jus og skapelse" (nr. 18/2005). Et hovedpoeng for ham er å vise til det kulturbetingede og relative ved ekteskapet. I GT finner vi for eksempel polygamiet, og i eldre norsk kultur har ekteskapet vært sett på som en fornuftsallianse. Andersens poeng er å vise til vilkårligheten og variasjonen i ekteskapets historie. Mitt poeng er å vise til det som ikke endrer seg: Et ekteskap er et samliv mellom mann og kvinne.

Andersen skriver videre at det alltid oppleves fremmed når noe "nytt og uvant viser seg". Som eksempel på dette viser han bl.a. til ordningen med kvinnelige prester og opphevelsen av raseskillet i Sør-Afrika, og han fortsetter: "Alt som er uvant, skurrer. Vi kan ikke bruke det som argument om rett og galt."

Her argumenterer Andersen på en måte som vi ofte møter i debatten: I virkeligheten er homofilt samliv like normalt og naturlig som heterofilt; diskusjonen handler derfor egentlig bare om vane, om kultur og tilpasning, og hvordan tradisjonelle fordommer kan overvinnes slik at menneskerettighetene får gjennomslag helt ut, også for de homofile.

Andersen begår her etter min vurdering en forenkling. Det er saktens vanlig innenfor en sekulær politisk polemikk å sette spørsmålet om homofilt samliv i samme kategori som temafeltene likestilling og apartheid. Men innenfor en kristen livstolkning kan ikke dette la seg gjøre. Både engasjementet for kvinners like rettigheter og kampen mot apartheid lar seg begrunne med basis i bibelske hovedtanker. Det samme gjelder også kampen mot slaveriet. Når Paulus i Gal 3,28 fastslår: "Her er det ikke jøde eller greker, slave eller fri, mann og kvinne", da er dette et stykke kristologisk begrunnet frigjøringsteologi med røtter tilbake til skapelsen. En tilsvarende begrunnelse lar seg derimot ikke finne for homofilt samliv. Tilværelsen må for kristne tolkes i lys av det sentrale nøkkelord: "skapelse". Da fremtrer ikke alle samlivsformer som likeverdige, og kampen for homofilt samliv blir da ikke en variant av kampen mot apartheid.

Når dette er sagt, så gjør vi rett i å minnes om hvordan kirken hele tiden har tolket, og tolker de bibelske tekster gjennom samtidskulturens briller. Vi står alle i permanent fare for å bedras. Den som studerer debatten om kvinnelige prester på 60- og 70-tallet, blir kraftig minnet om det. Ikke så mange år før dette igjen kalte biskopene homofilt samliv for "perverse og avskyelige handlinger". Ingen bruker slike uttrykk lenger. Våre erfaringer har gjort det umulig. Og likevel: Preferansen for trofast og forpliktende heterofilt samliv utgjør en konstans innenfor kristen etikk.

Debatten om "kjønnsnøytrale ekteskap" handler om hvorvidt homofilt samliv ikke bare skal ha rom og rettigheter i samfunnet, men også fullt ut sidestilles med heterofilt samliv. Her er det et hovedpoeng å fremholde at ulike former for samliv ikke er det samme, selv om de kan oppleves ganske likt fra innsiden. Noe er unntak, og må tilrettelegges som dette innenfor rammen av en mer omfattende etisk refleksjon.

HALVOR NORDHAUG
halvor.nordhaug@mf.no

Rom 1,26f, homofili og promiskuitet
- svar til Sandvei, Lønning, Hageberg og Alfsvåg

AV INGE WESTLY

I LK nr. 17 har Bjørn Helge Sandvei og Per Lønning skrevet innlegg mot min artikkel Rom 1,26f - om promiskuøs homofil seksualitet som stod i LK nr 15. Med dette svaret vil jeg først og fremst gå inn på disse innleggene, men avslutningsvis også kommentere innleggene fra Ingvard Hagberg og Knut Alfsvåg i LK nr 18. Jeg takker for engasjerte innlegg, motargumenter kan både avdekke styrke og svakhet i en argumentasjon. Jeg ser behovet for å presisere mine anliggender på noen punkter, men har til nå ikke funnet tungtveiende motforestillinger mot mine påstander om: 1) at det ikke foreligger konsensus blant fortolkerne av Rom 1,26f om hvordan teksten skal forstås i forhold til spørsmålet om homofilt samliv, og 2) det uholdbare i å legge denne teksten til grunn ved vurdering av en ikke-promiskuøs homofili, og som ledd i en avvisning av enhver form for homofilt samliv i vår tid.

'Fakta' og tolkning hos Lønning

Både Sandvei og Lønning stiller seg kritisk til bruken av begrepet *promiskuitet*. Det som for Lønning diskvalifiserer budskapet, er, jeg siterer: *det enkle logiske håndgrep som til sist overstyrer fakta, håndteringen av det innlånte ordet "promiskuøs" som tolkningsnøkkel.* Et hovedproblem i Lønnings innlegg er at han har et overraskende luftig forhold nettopp til det som i denne sammenheng kan oppfattes som *fakta*. I den grad begrepet er anvendbart i et historisk, bibelfaglig tolkningsarbeid, må vi forvente at søken etter *fakta* preges av en faglig historisk og litterær tilnærming til teksten vi skal tolke. Jeg kan ikke se at dette er til stede hos Lønning. På den ene siden presenteres formodninger om hva Paulus, etter Lønnings skjønn, burde ha tatt opp for sin samtid (og ettertid!) om han skulle eksemplifisere en promiskuøs seksualitet (uten å opptre diskriminerende i forhold til homofile). Lønnings argumentasjon blir med dette anakronistisk og lider under mangelen på kontakt både med tekstmaterialet og den faglitterære samtale. Lønnings vanskelighet med å forstå Paulus' sammenkopling av det tøylesløse begjær og homofili, skal vi komme tilbake til nedenfor. Lønning avdekker videre at hans oppfatning av *fakta* overstyres av den forutforståelse han selv besitter: *Hevdvunnen forståelse av "naturstridig" seksuell atferd i Rom 1 forutsetter nettopp et sammenhengende skaperordningskonsept og prøver å utlede et enhetlig resonnement av dette.* Det er interessant her å merke seg at Lønning, i samme avsnitt som han påpeker en tautologisk språkføring hos meg, for egen del eksplisitt forutsetter det han vil bevise: Når ett av de sentrale punktene i debatten er hvordan teksten forholder seg til skapelsesfortellingens kjønnspolare motiver, bør man knapt legge *et sammenhengende skaperordningskonsept* inn som noe man *forutsetter* i den helhetlige fortolkningen av teksten slik Lønning uttrykker det - om man da ikke har en bestemt konklusjon for øye. Alle starter vi med en *forutforståelse* i møte med en tekst, men den bør ikke betegnes som *fakta*, og den må kunne korrigeres av nye innsikter i møte med teksten. Med dette gir Lonning en forbilledlig oppvisning i det forholdet jeg ut fra eksegetiske observasjoner ønsket å anfekte: At skaperordningsmotivet gjøres til en hermeneutisk nøkkel for teksten, samtidig som andre vesentlige motiv i teksten blir oversett. Med dette skulle også den logiske linjen være klarlagt i det anliggendet som språklig sett hadde fått et tautologisk preg hos meg.

Promiskuøs homofil seksualitet - én blant flere former?

Lønning har noen felles anliggender med Sandveis innlegg som må drøftes nærmere: 1) problematiseringen av begrepet *promiskuøs*, som antydningsvis oppfattes som et moderne, uegnet begrep med tanke på å gjengi de forholdene teksten viser til, og 2) at dette begrepet avgrenser tekstens betydning på en uberettiget måte. Min argumentasjon er ikke avhengig av begrepet *promiskuøs* som sådan. Det er valgt som et forsøk på å samle opp betydningsnyanser som *tøylesløs, grenseoverskridende, umettelig, besettende.* Som samlebetegnelse kunne jeg like gjerne brukt begrepet *tøylesløst.* Jeg kommer tilbake til begrepsbruken.

Jeg kan forstå at min påstand om at teksten *kun* omtaler promiskuøs homofil seksualitet kan oppfattes som uberettiget innsnevrende - dersom man antar at Paulus i tillegg hadde kjennskap til en rekke andre former for homofil seksualitet som han da implisitt skulle tie om i Rom 1. Dette er et vesentlig poeng i Sandveis argumentasjon. Han vil vise til at Paulus ut fra sitt forhold til den hellensistisk-romerske kultur, må ha hatt kjennskap til homofil seksualitet i mange former - ikke bare en promiskuøs homofil seksualitet. Han sier blant annet: *Paulus var utvilsomt kjent med at det både i den hellenistiske og romerske kulturkrets fantes mange eksempler på trofaste homofile parforhold uten noen spesiell promiskuøs karakter, uten at dette endrer på hans prinsipielle syn.* Her trekker imidlertid Sandvei langt mer kategoriske slutninger enn andre forskere som argumenterer langs de samme linjer (Se M Smith, Ancient Bisexuality and the interpretation of Rom 1,26-27, *JAAR* 64/1996). Riktignok finnes det enkelte eksempler i den antikke litteraturen på ekteskapsliknende homofile forhold, men ingen konkrete belegg for at Paulus kjente til slike forhold. Tvert imot bygger en slik slutning etter min mening på hypotetiske antagelser ut fra Paulus' generelle kjennskap til den hellensistisk-romerske kulturen. Og om vi likevel antar at han *hadde* kjennskap til ekteskapsliknende former for homofilt samliv, er det ikke et mindre spørsmål hvilken betydning dette eventuelt hadde for hans generelle tolkning av fenomenet homofil seksualitet.

Med så store usikkerhetsmomenter knyttet til tolkningen av Paulus' referanserammer, er det desto mer avgjørende å lytte til teksten som foreligger. Når jeg så stiller spørsmålet etter *hva slags homofil seksualitet* som omtales, er det ikke fordi jeg tror Paulus fokuserer på én form og utelukker andre, slik det kan se ut som Sandvei tror jeg mener (og slik Boswell og andre har argumentert for). Mitt anliggende har vært å peke på at Paulus i Rom 1 synes å omtale homofil seksualitet overhodet på en slik måte at den faller innenfor rammen av det vi kan kalle tøylesløs eller promiskuøs atferd. Et viktig spørsmål er så om jeg har dekning for å se det promiskuøse som et uløselig aspekt knyttet til Paulus omtale av den homofile seksualiteten i Rom 1.

Bruken av David Fredrickson

Én viktig referanse i min argumentasjon her, var David E. Fredricksons artikkel (2000) i *Homosexuality, Science, and the "Plain Sense" of the Scripture* (Red: D. Balch). Jeg har funnet Fredrickson interessant fordi han gir en omfattende dokumentasjon fra Paulus' hellenistisk-romerske språklige og filosofiske kontekst til forståelsen av sentrale begrep i sammenhengen som *hjertets begjær* (v. 24), *vanærende lidenskaper* (v. 25), og menn som *brente i begjær* etter hverandre (v. 27). Sandvei vier Fredricksons artikkel stor oppmerksomhet, og kritiserer både artikkelen og min bruk av den:

1) Sandvei mener det skaper uklarhet og fare for anakronistisk skriftforståelse når Fredrickson oppgir et konstruksjonistisk utgangspunkt, mens min går i essensialistisk retning når jeg tar utgangspunkt i at vi i vår kultur må legge til grunn at det finnes mennesker *med en homofil identitet som ikke kan velges bort.* Sandvei og jeg deler trolig oppfatningen om at moderne kategorier som *essensialistisk* og *konstruksjonistisk* kan inngå i *spørsmålsstillinger* til det eksegetiske arbeidet, men *ikke* definere eller overstyre svarene. Det gjør de heller ikke i min argumentasjon. Jeg kan ikke se at min utnyttelse av de begrepshistoriske funnene hos Fredrickson kommer i konflikt med dette. Sandvei blir flere ganger generell i advarselen mot anakronistisk tolkning, men uten konkret å vise hvordan dette eventuelt skal gjøre seg gjeldende.

2) Sandvei viser til at min bruk av Fredrick-

son blir selektiv fordi jeg bruker hans funn uten å dele hans konklusjoner, og at dette skaper uklarhet i argumentasjonen. Jeg regner med at Sandvei mener man kan anvende funn fra forskere selv om man ikke deler alle deres konklusjoner; så lenge det ikke skaper indre konflikt i argumentasjonen. Et vesentlig punkt i Sandveis argumentasjon her er avvisningen av den stoiske tolkningsrammen Fredrickson legger, blant annet for forståelsen av *begjæret*. Jeg deler oppfatningen om at Fredrickson trekker konklusjonen langt når han påstår at det kun er begjæret som emosjon og ikke de homofile seksuelle handlingene som skal være det problematiske for Paulus. I så måte ser jeg behovet for en presisering i forhold til Fredricksons posisjon. Sandvei argumenterer så mot dette synet i et avsnitt hvor han forsøker å vise at min forståelse ikke *egentlig er begrunnet ut fra en deltaljeksegetisk gjennomgang av teksten*. Nå kunne det vel sies at LK formatet setter sine begrensninger for dette, ikke desto mindre er det helt andre forhold som trekker grunnen under Sandveis argumentasjon her: I tilknytning til en artikkel av Robert Jewett (2000) i samme artikkelsamling, viser Sandvei til at flertallsformene *begjæringer (epithymíai) og lidenskaper (páthê)* viser til enkelthandlinger og ikke til begjæret som grunnårsak til menneskets kår. Det synes som om Sandvei forutsetter en kunstig motsetning mellom begjæret forstått som overindividuell makt som kontrollerer mennesket gjennom emosjonene, og de konkrete enkelthandlingene. Det er relativt utbredt oppfatning at jødisk arv og hellenistis-romersk påvirkning flyter sammen i Paulus etiske språkbruk. I sin *Theology of the NT* (2000, s.47) sier for eksempel George Strecker: *There can be no doubt that this grounding of ethical statements is shaped not only by Hellenistic Jewish tradition that is presupposed but also by dependence on the Stoic ethic, especially by the folk morality practiced in daily life*. Dette taler mot for skarpe båser. Om flertallsformene utelukker en rendyrket stoisk oppfatning av *begjæret*, kan de ikke tale mot slutningen om *begjæret* som sentralt aspekt knyttet til de aktuelle handlingene i Rom 1. Nedenfor skal vi se hvordan nettopp Jewett som Sandvei viser til, omtaler *begjæret* i Rom 1 som en besettende makt, i tråd med min argumentasjon her. Derfor, når jeg sier at *det er ikke den homofile seksuelle handlingen (Paulus) primært uttaler seg om, men begjæret* handler det om hvordan Paulus gjennom hele avsnittet søker å vise hvordan mennesker er prisgitt syndige makter som viser seg gjennom de syndige handlingene begjæret fører til (jf Dunn Romans s. 64: *Not just the acts, but he passions are dishonoring*). Med dette tilbakevises Sandveis påstand om uklarhet og indre spenning i argumentasjonen til dette.

3) Sandvei beklager at ikke andre bidrag i artikkelsamlingen med Fredricksons artikkel blir berørt av meg, ikke minst Jewetts bidrag. Av de øvrige artiklene er det kun Jewetts som fokuserer direkte på teksten i Rom 1,26f. Jeg deler synspunktet om at det ville være en fordel også å ta Jewett inn i drøftingen. Jeg stusser imidlertid når Sandvei påstår at *Jewetts artikkel representerer en så fundamental kritikk av Fredricksons synspunkter at den indirekte også rammer Westlys bruk av Fredrickson*. Det er vanskelig å se hvordan Sandveis karakteristikk tilnærmelsesvis står i forhold til saken han beskriver, særlig når han ikke viser til hva denne fundamentale kritikken består i. Det finnes ingen referanser til Fredrickson hos Jewett. De to forholder seg i hovedsak til ulike problemstillinger i forhold til teksten. De representerer riktignok motsatte posisjoner til homofilispørsmålet og faller inn i mønsteret av forskere som vektlegger den romersk-hellenistisk og jødiske bakgrunn ulikt, men dette kvalifiserer neppe for Sandveis karakteristikk. Dermed antar jeg han tenker på poengene fra den *detaljeksegetiske gjennomgangen* som nevnt ovenfor. I denne forbindelse viser Sandvei også til aoristformene for verbene i sammenhengen, og siterer Jewett på at dette *understreker og fokuserer på "the primal sin of rebellion agaionst the Creator"* (og ikke den aktuelle tilstand). Jeg har ingen vansker med å se at en henvisning til syndefallet ligger innenfor synsvinkelen, men jeg har problemer med å se at henvisningen til de homofile seksuelle handlingene i aorist *kun* skal vise til den første synd og ikke *til det tøylesløse seksuallivet til visse mennesker i samtiden* slik Sandvei hevder. Hvilke av syndefallsfortellingene skal Paulus i så fall ha referert til med sin omtale av den homofile seksualiteten? Sandvei kan neppe sies å være på linje med allmenne oppfatninger om teksten dersom han mener at teksten ikke

omtaler forhold i Paulus' samtid. Også sitatet fra Jewett (og Käsemann) ville fått en annen mening om Sandvei hadde tatt med den ikke uvesentlige etterstilte bisetningen: *which finds repeated and universal expression*. Dermed skulle de språklig eksegetiske innvendinger og dernest forholdet til Fredrickson være avklart.

Begjær og promiskuitet i teksten

Lønning og Sandvei anfekter altså min forståelse av den homofile seksualiteten i teksten som *promiskuøs*, og antyder endog at begrepet fungerer anakronistisk. Siden begrepet får en funksjon idet vi sammenlikner tekstens virkelighet med vår tids, kan det være på sin plass med en presisering. Bokmålsordboka beskriver promiskuitet som: *kjønnslig samliv med stadig skiftende partnere, tøylesløst kjønnsliv*. Dersom *promiskuitet*, slik Alfsvåg snevert synes å forutsette, ensidig må forstås som henvisning til *skiftende partnere*, er jeg gjerne med på å bruke tøylesløst eller flere andre begreper i stedet. Poenget er å fange inn tekstens henvisning til det tøylesløse, grenseoverskridende, umettelige, besettende. Min konklusjon var altså at det var en slik atferd Paulus ville sette i søkelyset med sin tale om den homofile seksualiteten i Rom 1.

Siden plassen er begrenset, skal jeg nøye meg med noen få belegg utenom Fredrickson for en forståelse som vektlegger disse dimensjonene: Se for eksempel B. Byrne i hans *Romans* (1996, s. 69f): *What in fact receives particular stress in the present passage, at least as far as the behavior of males is concerned (v 27), is the strength of the passion involved. Males were "aflame" (exehauthêsan) with passion (órexei) for one another, and under the force of this passion committed with other males what was utterly shameful (tên aschêmosynên)*. Han omtaler også begjæret som *a permanent incontrollable passion*. Se også J. D. G. Dunn, *Romans I* (1988) til v 24: *Paul has in view mans animal appetites, specifically the desires of the flesh....* Siden Sandvei har villet fremholde Jewett som en fundamental kritikk mot mitt perspektiv, kan det være interessant nettopp å sitere fra denne artikkelens kommentar til begrepene *begjær* (v. 24) og *vanærende lidenskaper* (v. 26): *Paul's wording conveys the sense of an involuntary state that comes over a person*. Videre sier han om de *vanærende lidenskaper* i det som Sandvei faktisk også siterer, at de *implies perverse, erotic passions for Paul, not the broader philosophical of emotions in general*. Vi merker oss også at Jewett nettopp velger begrepet *promiskuitet* i et avsnitt hvor han viser til parallellen mellom Rom 1,24ff og Visd 14,24-27: *Note, however, that the Wisdom reference includes other forms of antisocial behavior and criminality along with sexual promiscuity, just as Paul does later in this chapter.*

Det er vesentlig å se hvilken betydning *begjæret* har i sammenhengen hos Paulus. Halvor Moxnes belyser dette inngående i sin artikkel: "Mannens begjær som moralsk problem" i *Naturlig Sex?* (2002) hvor han bl.a. sier: *Det er utslagene av det ukontrollerte begjær som er temaet som gjentas flere ganger i 1.24-32 (1. 24, 1.26, 1.28)*(s. 58). Begjæret representerer synden som makt i den gamle eon som gjør at mennesket ikke kan gjøre det gode. Det er vesentlig for Paulus å vise ved hjelp av eksempler hvordan mennesker har mistet kontrollen over seg selv og er prisgitt synden. Synden forstås ikke bare som enkelte handlinger, men som makt. *Dermed ble begjæret nærmest en kosmisk størrelse - det var del av den verden som kjempet mot Gud* (Moxnes, 2002 s. 60). Ut fra forståelsen av begjærets betydning, kan Lønning også få svaret på hvorfor nettopp den homofile seksualiteten skulle tjene som eksempel på promiskuøsiteten: *Historisk sett går teksten til Paulus fra Tarsos inn i en sammenheng med tekster fra jødiske minoritetsmiljøer i hellenistiske byer. Et gjennomgangstrekk var fordømmelse av ugudelighet, som kom til uttrykk gjennom overdrevet begjær, og der likekjønnet seksuell omgang var kroneksempelet på dette* (Moxnes 2002, s. 62). At den homofile seksualiteten for jødene var et yndet eksempel på hedningenes synd stadfestes for øvrig i de fleste kommentarer.

Med dette finner jeg grunn til å hevde at tøylesløs homofil seksualitet ikke er én blant flere former for homofil seksualitet som Paulus har i synsvinkelen. Paulus bruker det ukontrollerte driftsliv, eksemplifisert i første del av teksten gjennom den homofile seksualiteten, for å demonstrere menneskets maktesløshet under synden. Jeg mener således det er sterke holdepunkter for å si at det er den homofile seksualitet spesifikt forstått som uttrykk for det tøylesløse, promiskuøse liv, som er omtalt her.

Eksegetisk konsensus eller ikke?

Sandvei stiller også spørsmål ved min påstand om manglende konsensus i tolkningen av teksten, blant annet ved å vise til at det kun er Fredrickson som ble videre utfoldet i min artikkel. Det burde være klart hvorfor Fredrickson ble utfoldet som han ble, og det var ikke primært for å dokumentere den manglende konsensus. Det finnes naturligvis et stort antall faglige bidrag som i tillegg kunne vært anført på begge sider. Jeg mener imidlertid at jeg ved min komprimerte gjennomgang av ulike posisjoner har påvist at det ikke foreligger noen konsensus.

Det er samtidig grunn til å merke seg hva Sandvei skriver om den konsensus han har oppfattet foreligger i vår hjemlige homofilidebatt, blant annet med henvisning til utredningen *Homofile i kirken* fra 1995. Med utgangspunkt i denne hevder han at tolkningene av teksten langt på vei sammenfaller, men at det er i den hermeneutiske refleksjonen konklusjonene går i ulike retninger. Dette er en velkjent påstand som bare delvis treffer. Selv om både Kvalbein og Moxnes i 1995 tolker homofil seksualitet i teksten som et eksempel på syndig livsførsel, fører nettopp *kombinasjonen* av eksegetiske tolkning og hermeneutisk vurdering til ulike resultat. Sammenhengen mellom den eksegetiske og hermeneutiske forståelsen går med all tydelig frem hos Moxnes 2002, s: *Avsnittet er overveiende blitt lest som en moralsk kode, et regelverk. Deretter er det blitt presset inn i moderne kategorier om homoseksualitet. ... Det er imidlertid problematisk å definere det som omtales som homoseksualitet i moderne betydning. Hvis disse seksuelle handlingene settes inn i den moderne dikotomien mellom heteroseksualitet og homoseksualitet som to identitetskategorier, blir det en fortolkning som tar utgangspunkt i en forståelse av seksualitet og identitet som er aktuell i vår tid. Dermed leser en den moderne kirkelige debatten inn i Paulus, mens Paulus i dette avsnittet primært er opptatt av å peke på konsekvensene av frafallet fra Gud.*

Til Hageberg og Alfsvåg

Hageberg viser til at han og antagelig vi alle er fanger i våre respektive bibelsyn. Det er mulig at denne forståelsen ligger til grunn hvis ethvert resonnement tolkes som bundne uttrykk for de ulike kirkepolitiske agender. Men å ha bevissthet om tradisjon og utgangsposisjon, bør ikke være det samme som å være *fanger*. Et reformatorisk prinsipp tilsier at en tolkning må korrigeres dersom arbeidet med Skriften tvinger oss til det. I min artikkel tok jeg mål av meg til å spørre hva Rom 1,26 har å si i lys av dagens homofilidebatt, og påstår at det finnes en hermeneutisk nøkkel til teksten som er mer treffende enn skaperordningstanken. Hageberg spør så om det går an å *eksegere ein tekst så isolert? ... Som kjent har Paulus skrive meir enn eitt vers.* Det er riktig at homofil seksualitet omtales også i lastekatalogene i 1 Kor 6,9-11 og 1 Tim 1,9-10. De er utenfor avgrensningen, men selvsagt ikke utenfor interessefeltet. Men debatten til disse stedene har i stor grad gått på om det er spesielle typer homofil seksuell utfoldelse som stod i søkelyset, eks pederasti eller prostitusjon. En slik sondring har ikke vært noe poeng for meg. Siden omtalen i disse tekstene er summarisk, gir de mindre til tolkningen av Rom 1,26f, enn omvendt. Skal man tolke det uklare i lys av det klare hos Paulus, er Rom 1,26f den mest interessant teksten. For øvrig ser jeg at det går an å skille mellom tilnærmingene: *Hva mente Paulus?* og *Hva sa og sier teksten?* Spørsmålene bør ikke ses isolert fra hverandre, for meg er likevel det siste prinsipielt sett det vesentligste.

I møte med mitt og Jørund Midttuns innlegg finner Alfsvåg grunn til å etterlyse *noen elementære krav til begrunnelsers sammenheng og konsistens, og en viss realitetsorientering i forhold til de kulturelle forhold som er ramme og utgangspunkt for debatten*. Med dette og enkelte andre utsagn bedriver Alfsvåg en debattform som jeg ikke kan se at noen av oss er tjent med, og som verken skal videreføres eller kommenteres ut over dette.

For øvrig mener Alfsvåg at begrepet *promiskuitet* er uegnet til fortolkning av de aktuelle fenomener i datiden: Han ser *promiskuitet* som uttrykk for *antall seksualpartnere*. Med en slik definisjon har han avskåret seg fra samtalen om og med teksten på avgjørende punkter, jf drøftingen ovenfor. Videre spor han *hvor relevant den (min artikkel) i det hele tatt er i forhold til det moderne fenomen homofili* og sier: *Det er nemlig et åpent spørsmål om det skillet mellom monogam og promiskuos homoseksualitet som her*

forutsettes i det hele tatt er relevant i forhold til den debatt som føres blant de homofile selv både i og utenfor kirken. Han stiller spørsmålet om ikke dagens homofili må betraktes som *programmatisk promiskuøs.* Alfsvågs kilde for en slik påstand er i første rekke LLH's Web-sider som blant annet sies å fremme *ubegrenset seksuell selvrealisering.* Alfsvågs Web-baserte, empiriske grunnlag må sies å være smalt. På denne basisen lanserer han en definisjon av virkeligheten som igjen avskjærer fra vesentlige problemstillinger: nemlig forholdet til alle dem som i rammen av partnerskapet velger å leve i varige, forpliktende samliv på lik linje med heterofile. Det synes som Alfsvåg ønsker å se bort fra at denne gruppen finnes når han vil gjøre opp status for dagens kulturelle forhold. Alfsvåg har naturligvis rett i at den kirkelige argumentasjonen for homofilt samliv bygger på en del andre premisser en de som er fremtredende innenfor LLH. Det skulle bare mangle. Og i realitetsorienteringens navn må de mennesker - som nettopp ønsker å etablere alternativ til en livsform med løssluppenhet og flyktige forbindelser - tas på alvor i samtalen og regnes som gyldige uttrykk for tenkemåter og erfaringer i vår kultursituasjon. Dermed må de også tas på alvor i vår hermeneutiske refleksjon.

Kirkens bruk av erfaringer fra tilsatte med kroniske helseplager

AV KARI HOLTE, SOKNEPREST I ALVDAL

Jeg er en av formodentlig mange prester som sliter med kroniske helseproblemer. I den pågående sjukmeldingsperioden etter kneoperasjon nr. 12, har jeg mer enn nok av tid til innimellom opptreningsøkter, reflektere over OM og HVORDAN vår kirke kan gjøre bruk av de erfaringer vi prester med kroniske helseproblemer gjør, både i selve tjenesten, i kontaktene med arbeidsgiver og ikke minst i møte med medmennesker som selv sliter. I en forlengelse av dette ville det kanskje være mulig at både friske og "kronikere" kunne tenke høyt sammen om lidelsens problem. Det er i alle fall et spørsmål som alltid er aktuelt for menneske vi skal betjene og som det er desto viktigere at vi prester har reflektert over. Det handler blant annet om å "plassere" Gud inn i den sjukes eller lidendes verden.

Jeg sitter og undrer: innhenter kirken noen gang systematisk tanker, følelser og refleksjoner fra oss kronikere om hvordan plagene påvirker oss i tjenesten? Hvilken positiv bruk vi eventuelt kan gjøre av dem i evangelieforkynnelsen og omsorgen for mennesker? Innhenter man systematisk informasjon om hvordan vi opplever/har opplevd kirkens personalomsorg i forhold til oss, ikke minst ved langtidssjukemeldinger, slik at det kan gi grunnlag for eventuelle forbedringer? Det hersker en del hjelpeløshet og usikkerhet blant "friske" om hva man skal si og hvordan forholde seg til oss kronikere. Kanskje vi kunne formidle tips om det? Tenk på et utsagn det er lett å komme med: "Du må jo håpe på at det blir bedre." MÅ jeg det? Hvordan klarer man å mobilisere håp etter ufattelig mange "nedturer" der man ikke tør håpe av frykt for enda en nedtur?

Min opplevelse av GOD personalomsorg og omtanke fra arbeidsgiver har ved denne operasjonsrunden vært svært god. Men sannelig har jeg de siste 11 år massevis av andre opplevelser: om å bli glemt da jeg kom hjem fra sjukehus og

begynte den lange rehabiliteringen; om å si fra, men ikke bli fulgt opp oss; om å bli "administrert vekk" der arbeidsgiver på utidig vis blandet seg inn og skulle finne ut hva som lå i en 50 % sjukmelding, som om det er arbeidsgivers sak. Takk og lov at mine nyeste erfaringer er så veldig mye bedre! Men jeg har altså som kroniker til tider opplevd meg selv som belastning for kirken: det ble liksom så mange vikarproblemer og administrative "greier!" Det var vårt "utskjelte," men for meg glitrende helsevesen som sørget for at jeg kunne få fram reaksjonene på utallige nedturer etter operasjoner som ikke nådde det ønskede mål; for det vil jeg for alltid være dem takknemlige. For meg ble det et paradoks: som kirke og prester skal vi bl.a. formidle Guds omsorg til mennesker. Men hvor systematisk god er kirkens omsorg for sine egne, ikke minst for oss kronikere? Jeg har opplevd både ved ymse sjukehusopphold og ikke minst der jeg er prest, hvordan mine plager har gjort det lettere for folk å komme med sine; hvordan mine plager har utløst en utrolig hjelpsomhet og forståelse; presten var den som måtte be om hjelp, og andre stiller så velvillig opp; et sunt rollebytte, tror jeg! I tillegg til at vi prester har godt av å erfare hvordan det er å være hjelpetrengende og måtte BE OM OG TA IMOT hjelp! Da skjønner vi kanskje på en helt annen måte andre mennesker som ikke tør eller kan be oss om hjelp. Hvilke fine, dypt meningsfulle samtaler med medpasienter og andre har en ikke opplevd! Og man får et alt annet enn teoretisk forhold til spørsmålet om hvor Gud er hen i lidelsens og smertens verden!

Jeg skulle ønske kirken på en eller annen måte kunne samle inn og forhåpentligvis gjøre bruk av de erfaringene vi kronikere har: om å leve med smerte, være i arbeid med dem, hvordan dette påvirker møtet med andre mennesker og hvordan vi opplever kirkens omsorg for sine ansatte, og hvilke ønsker og tanker vi kunne ha om det. Vi kronikere har en oppgave: å sette ord på og formidle til friske hvordan vi opplever hverdagen, arbeid og livet. Kanskje kunne det som i utgangspunktet er en "pest og en plage" likevel bety noe godt for andre ved økt innsikt i en annerledes form for tilværelse enn den smertefrie og friske? Så kunne kanskje kirken fungere enda bedre i møte med folk med kroniske helseproblemer ikke minst ved å vite hva man IKKE bør si og "servere" av noe som kan oppleves som floskler!

Hvor plasserer VI Gud når vi ikke snakker om andres lidelser, men om våre egne plager? Stemmer det vi sier til andre med hva vi tenker og føler på selv? Hvordan forstår vi prester teologisk våre egne plager? Kanskje vi kronikere kunne ha noe i bidra med der også? Jeg har også et ønske: at kirken var en av de fremste på banen i å understreke at et godt liv IKKE er identisk med det smertefrie, rynkefrie og problemfrie liv; at man tok fram tydeligere at alt ikke handler om å bli frisk, sånn at om man IKKE kan bli det, blir det en katastrofe, men fant fram til et språk som på innsiktsfullt vis kunne formidle til mennesker noe om Guds nærvær i det vonde (jfr. Paulus'berømte "torn i kjødet!) og hvordan livet kan kjennes godt selv som kroniker, ikke minst ut fra troen på Guds nærvær og omsorg selv midt i den verste verk! Tenk om kirken kunne bli enslags motkultur til alle de krefter i samfunnet som maser om maksimal fysisk helse og sprekhet!

For meg er det i alle fall viktig at mennesker kan få hjelp til å knytte sammen sin gudstro og de plager de kan ha i stedet for å bli stående ved spørsmålet om hvor Gud er hen i deres plager! Kanskje dette en gang kunne bli et viktig tema på en eller annen kirkelig samling? Der representanter for oss kronikere kunne formidle direkte våre erfaringer som utgangspunkt for teologisk tenkning om Gud i lidelsens verden der tenkningen tar utgangspunkt i menneskers konkrete erfaringer og ikke bare i "teologisk prinsipptenkning?"

Må en folkekirke ha teologiske testspørsmål?

AV KNUT S. BAKKEN, PREST, OSLO

De som har fulgt noe med i den kikelige debatt som lesere av dette bladet i aller høyeste grad har, har merket seg at kirken alltid har et testspørsmål. Og det må vi alle forholde oss til! Hva som er det virkelige testspørsmålet varierer. Men hva testspørsmålet har vært det siste tiåret skulle det ikke herske noen tvil om. Homofili oppleves riktignok av mange som et vanskelig spørsmål, og det rører ved dype følelser. Men noe sentralt teologisk spørsmål er det neppe.

Den som går gjennom gamle bispeprotokoller finner ut hva biskopene har ment gjennom tidene. Det er interessant lesning som viser at biskopene i dag ikke mener det samme som de gjorde for en del år tilbake. Og godt er det! For tidene forandrer seg. Det er som med biskopene som for oss andre, vi forandrer mening i løpet av livet. Hadde vi ikke gjort det, hadde vi ikke fulgt med i utviklingen.

For en tid tilbake var en greskortodoks prest sammen med noen norske prester for å diskutere teologiske spørsmål. En kvinnelig prest spurte om det ikke var på høy tid at de greskortodokse kirker fikk kvinnelige prester. "Jo, svarte den greskortodokse presten, "dette er et spørsmål vil vi tenke grundig gjennom." "Men hvor lenge da?" ville den utålmodige kvinnelige presten vite. "Tja, i noen hundre år, kanskje," svarte faderen.

Men når dette er sagt, husker jeg samtalen med den greskortodokse faderen. Hans kirke er ikke kjent for å være samfunnskritisk! Den er svært forsiktig med å uttale seg om aktuelle samfunnsspørsmål. Det overlater den til politikerne! Etter mitt syn er det noe befriende ved denne holdningen. Og vi kan lære noe av den. Vi er alle underveis. Det endelige svar har vi ikke enná eller for å si det med Paulus:" Vi forstår bare stykkevis." Ingen uttalelser fra Den norske kirke, kirkerådsmøter eller bispemøtet kan være det siste ordet i saken. Våre uttalelser bør derfor være preget av en viss ydmykhet og være veiledende. For ikke en gang kirken kan komme med de endelige svarene, ikke en gang Den romersk katolske forvalter hele sannheten!

For vår kulturarv har mange røtter og vi deler den med mennesker som har et annet livssyn enn det vi selv har.

Da jeg studerte teologi på 1960- tallet var kvinnelige prester tidens hete testspørsmål. De konservative hevdet at dette spørsmålet dreide seg om bibeltroskap og vern om den kristne tradisjon. Man siterte bibelord som nesten ingen i dag vil ta i sin munn, om kvinnen som skal tie i forsamlingen og om kvinnen som skal underordne seg mannen.

I dag virker denne debatten uendelig fjern. Likestilling er ikke lenger noe radikalt og farlig, men en selvfølgelig målsetting på alle områder, også i kirken. Det er bred enighet om å forstå bibelstedene om kvinnens underordning på bakgrunn av oldtidens familiemønster og samfunnsstruktur. Alle er nå opptatt av å skjelne mellom det sentrale budskapet i Bibelen, Guds kjærlighet og de mer perifere utsagn som er preget av kultur og tenkemåte på Jesu tid.

Det er ikke vanskelig å se en parallell mellom debatten om kvinnelige prester den gang og uenigheten om homofili i dag. I den aktuelle debatten vil neppe noen benekte at bibelen tar sterkt avstand fra homofil atferd. Spørsmålet er bare om disse utsagnene tilhører bibelens sentrale og forpliktende budskap eller om

Bibelens negative holdning til homofili også er tids- og kulturbestemt.

Jeg tror det vil det gå med homofilistriden som med kvinneprestdebatten. Muligens vil det om få år være en selvfølge for de aller, aller fleste at det er de sentrale etiske idealer som må være avgjørende og forpliktende for oss alle uansett seksuell legning: gjensidig respekt, trofast kjærlighet, lojal omsorg og medlevende forståelse. Mange av oss har jo møtt homofile som forgjeves har forsøkt å bekjempe sin legning. De har strevet med sitt selvbilde og kjempet for selvrespekt. Til slutt finner noen av dem en partner som de seriøst og alvorlig knytter sitt liv til. Jeg kjenner prester, politikere og andre i fremskutte stillinger i samfunnslivet som lever etisk høyverdig og nyter stor respekt.

De siste 2-3 årene har debatten stilnet av. Stormen har nå blitt til laber bris. Og i den labre brisen venter vi nå på en ny kirkelig utredning om spørsmålet. Den ventes å foreligge i løpet av 2005. Det skulle forbause meg mye om det ikke legges opp til at de to syn på homofili sidestilles i kirken.

En kirke som alltid er underveis må kunne leve med uenighet og godta to likeverdige syn i et aktuelt spørsmål som dette. Og så får vi vente og se på hva som blir det neste store testspørsmålet for rettroenhet i Den norske kirke. Kanskje LK allerede nå skulle åpne sine spalter for hva som blir det neste store testspørsmålet? Jeg håper av hjertet at det ikke har noe med kjønn og seksualitet å gjøre. Men en folkekirke som ikke er ensartet og strømlinjeformet vil vel alltid leve med testspørsmål for å verne om "den rette lære." For i en folkekirke som vår er det et konglomerat av ulike mennesker med ulike teologiske oppfatninger og politiske meninger. Og slik må det være!

Nyhet fra Luther Forlag

Mark Galli
FRANS AV ASSISI OG HANS VERDEN

Frans av Assisi er en av verdens mest populære religiøse skikkelser, men samtidig en av dem som oftest fremstilles feil. Det hevder Mark Galli, som her forsøker å fjerne vår tids tilsløring for å gi et klart bilde av den virkelige Frans og den verden han levde i. Boken har utsøkte kunstbilder og fotografier i farger.

82-531-4452-0

Kr 178,-

Dette er den tredje boken i serien Luther Historie. Tidligere utgitt:
Luther og hans verden
Troen i den bysantinske verden

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

SØNDAGSTEKSTEN

Kjell A. Skarseterhagen, Kyrre Klevberg og Ernst-Modest Herdieckerhoff

3. søndag i advent
11. desember 2005
Prekentekst Matt 11,11-19
Jes 40,1-8. 2 Pet 1,19-21

Dagen og adventslyset.

Vi tenner det tredje adventslyset i dag: Hva gjør vi egentlig når vi tenner et lys? Et bilde fra hjembygda mi: En vinterdag ligger et ensomt hus på den andre siden av et snøhvitt jorde. Er det lys i vinduet eller er det svart og mørkt? - Hvis det er lys så betyr det at huset er bebodd. Ingenting er mer koselig en kald vinterdag på Toten enn å se at lyset brenner i vinduet *(Det lyser i stille grender)* - det betyr at noen vil invitere meg inn hvis jeg fryser og banker på. Lys betyr gjestfrihet. Der er det varme for en kald stakkar. Å tenne et lys er å gjøre sitt hjerte gjestfritt for dem som lyset tennes for. Å tenne et lys er å åpne en dør. Gud har tent lys i kirkehuset: *"Her i sitt hus tar han oss inn i varme og lys. Gud er vår Far!"*

Vi tenner det tredje lyset. Johanneslyset? Jo, Johanneslyset! Vi vil tenne et lys i vår egen og verdens natt og by den fremmede inn i varmen fra det. Slik vil vi berede veien for ham som står på den andre siden av jordet og ser etter tente lys. Er det (Matt.25) den fremmede, den nakne, den sultne, den fengslede, den syke, den minste, er det Jesus som kommer? Rydd vei! Tenn lys! Omvend deg og åpne ditt hjerte? Han som kommer er i kjømda! Han er den fattige og nakne. Den utleverte: Barnet. Han er også Menneskesønnen! Himmelkongen! Guds visdom ransaker våre hjerter. Det er glede. Det er alvor. Det er advent.

Det er *Botens adventssøndag:* Å tenne et lys for andre er å gjøre bot for sitt kalde hjerte. Det varmer også den som tenner. Bot begynner med å ta imot Guds kjærlighet til oss.

Tekstsammenhengen

Vi er i Matteusevangeliets tredje hoveddel. Etter forhistorien (første -) introduseres dagens mann: Døperen Johannes før Jesu egen dåp (andre -). Nå er vi langt ute i Jesu virke i Galilea (tredje hoveddel), Matt4,18-18,36. Jesus har lært folket (Bergprekenen), vi er blitt vitner til mange scener fra hans virke i byer og bygder der oppe: mange store gjerninger og tegn har skjedd og siste vers i vår prekentekst 7,19 er et apropos til det alt sammen! : Jesus har stilt stormen, besatte og verkbrudne har fått sine uforglemmelige møter med Guds Sønn; tollere, blinde, døde og stumme likeså. Her skjer det ting! Jesus har utsendt sine 12 med en tale og i 11,2-30 har vi vår bolk "Jesus og døperen". Døperens spørsmål møter vi i 2-6 og så er det Jesus som taler om og over Johannes i 7-19.

Teksten

I Johannes 11,7-19 møter vi altså Jesu vitnesbyrd om døperen Johannes. Vi kan dele denne enheten i to. Vår prekentekst nå på 3.søndag i advent er andre del, nemlig versene 11-19. Jesus tenker sine største tanker om Johannes. Han er faktisk verdenshistoriens desidert største; større enn Moses, David, Jesaja og andre bigshots. Det er vel og merke ikke store bedrifter som vurderes. Her deles ingen nobelpriser ut, verken for fred eller fysikk, men det er sterk medisin: Johannes' storhet ligger ene og alene i hans tjeneste som forløper for Messias (vers

10). Jesus bruker Johannes til å endevende perspektivene og samtidig forkynne om Guds rike: Selv den minste i himmelriket er større enn Johannes. Johannes er forløper mens disiplene er etterfølgere og vil få sin Mesters tjeneste (Matt 10,7-8).

I vers 12 knyttes forbindelsen mellom Johannes og himmelriket igjen. Det hele begynte med ham! Det greske verb *biazetai* indikerer at gudsriket tilhører de som risikerer alt og med all sin kraft prøver å erobre det. Her får vi innblikk i Jesu forståelse av sin egen opptreden blant folk; - den opptreden som døperen initierer. Dramatikken består i at folket flokker seg om dem. De var begge døpende, handlende, virkende pilegrimsmål for "Les Miserables". De elendige har sett lyset og skyr nå intet middel for å nå målet og få del i Guds rike, gjøre bot, bli helbredet, renset, kalt, oppvekket, komme seg inn i varmen, inn fra kulda! Og de gjør det eneste rette. Innsatsen er intet og alt. Intet i form av penger eller materielle midler - alt i form av hele meg - sjel, hjerte og kraft! Dermed er det mulig for ethvert menneske å være med. Her er toleransen total!

I vers 13 indikeres det at Johannes bringer noe kvalitativt nytt i frelseshistorien. Den gamle æra så frem mot det som skulle komme - med Johannes er den nye kommet.

I vers 14 og 15 påberoper sensasjonens dimensjon i dette. Det er også i ordets egentlige forstand en *"sensation"* (eng.)- en sanseerfaring - hør dere som har ører - smak og kjenn - se Elia er her! Troen aksentueres: Om dere vil tro det. Det er virkelig slik. Jesus anklager slekten for lite tro i vers 16 og sier dette i samme tonefall. Johannes er den Elia *som skulle komme;* Vi vet jo at døperen selv ikke så på seg som selve personen Elia igjenkommet (Johs 1,21). Nei, han går inn i en rolle som har Elia som *forbilde;* - En rolle som var forutsagt i GT. Hos profeten Malaki (3,1 og 4,5) leser vi: *"Se, jeg sender min budbærer, han skal rydde veien for meg"*...og...."*Se, jeg sender profeten Elia til dere før Herrens dag kommer."* Det siste verset innleder perikopen som også avslutter hele vårt GT. Vi kunne si: Matteus fortsetter der Malaki slutter og Johannes overtar oppdraget til Elia. Forbindelsen er der hele tiden mellom deg gamle og det nye.

Med vers 16 innledes en noe amper irettesettende belæring av folket. Ordet som oversettes med slekten henspiller ikke på etnisk bakgrunn eller rase, men er et tidsbestemt begrep og betyr "denne generasjon". I samme ånd som vi bruker begreper som "dessertgenerasjonen" så kunne kanskje Jesus ha sagt "sløvegenereasjonen". Jesus gir oss et tidsbilde og er i en forstand et kritisk tidsvitne til sine omgivelser. Han sammenligner sine samtidige med barn som sitter og roper til hverandre. Det kan hende at teksten gir et (kulturhistorisk interessant) bilde i en av tidens barneleker på torget, nemlig å imitere de alvorlige og høytidelige begivenheter i voksenverdenen, nemlig bryllup og begravelse. Barn har lekt slike leker til alle tider.

Vers 17 har to setninger som står mot hverandre - det lystige og løsslupne (bryllup med fløyte og dans) og det tunge og traurige (begravelse med sørgesanger og klage).

Dette motsvarer i vers 18 og 19 to væremåter representert i folkets nåtid ved hver sin gudsrikerepresentant: Den alvorlige og fastende Johannes og den drikkende og festende Jesus. Den første var visst besatt og når motstykket kommer så er visst han heller ikke dugelig - for han har ikke styring. Altså samme hvem som kommer og hvordan de beter seg: Vi vil ikke skjønne. Vi vil ikke ta riket i eie - selv om det er servert på sølvfat rett foran øynene på oss. Boten består i å åpne sitt hjerte og gripe begjærlig etter det rike som er innen rekkevidde. Har vi kjent vår besøkelsestid?

Visdommen har fått rett, det viser dens gjerninger. Slik avsluttes perikopen med vers 20 og det settes et punktum. "Visdommen" er her et bilde på Guds vesen. Det er Gud som handler gjennom både Johannes og Jesus og dens (Guds) gjerninger er identisk med begge disses opptreden. Og de er så kraftige at de beviser seg selv. Folkets (generasjonens) applaus trengs ikke. Dette holder. Dette bærer seg selv. Det viser dens gjerninger!

Tanker til en preken.

Det er fristende å følge den tredelingen vi synes å merke i teksten selv:

1) En første del kan ta tak i Johannesskikkelsen. 2) En andre del kan ta fatt i tema: å storme himmeriket med makt. 3) En tredje del kan ta tak i vår treghet til å fatte

1) Johannes og kontinuitet: I skrivende stund ser jeg at Vårt Land beskriver nyviet katolsk biskop Bernt I. Eidsvig som "Apostlanes arvtaker" (VL 24.10.05). Det er rett sagt. Om ham. Men like rett blir det brukt om "oss i kirka i dag". Det gjelder en kontinuitet innenfor rammen av denne nye ære som (for en pastor loci) kan beskrives slik: Johannes-Jesus-disiplene-apostlene-kirken-kirken i Norge-kirken i Nittedal-Omsorgssenteret på Døli i Hakadal - dåpssamtalen på Rotnes - Nittenklubben på Hauger. Kontinuiteten gir styrke og kraft til vår gudstjeneste her og når vi bringer liturgiens sannheter ut i soknet i diakonal tjeneste for nesten. Jeg/vi fortsetter himmerikets utbredelse. Det gir perspektiv på tjenesten og kristenlivet å se seg i dette perspektivet. For presten og for menighetslemmene. Vi skal formidle dette perspektivet i dag.

2) Temaet med de tente lys i huset (se innledningen) varmer fortsatt. Klarer vi å stille lyset slik i vinduet at vi blir synlige. Bevegelser som satser på alternativ livsstil drar mange mennesker til seg i dag. En del søker seg ut i ødemarken for å kunne konsentrere seg og finne dypet i seg selv. Mitt i julerushet står Johannes der og roper på de elendige. Den største av alle i verdenshistorien kaller oss til oppbrudd, til å storme himmeriket. Det største av alt her i verden finnes her - i kirka - ved ordet og sakramentet. Kom og ta det i eie. Storm det! Når var det sist du stormet noe? Stormer vi kjøpesentrene... i så fall har vi et alternativ!

Når vi forbereder oss til jul, gjør vi det ved å tenne våre lys for de elendige i verden og åpne vårt hjerte for dem; For flyktningene (Jesu første reise var en flyktnings), for de mange naturkatastroferammede rundt om i forskjellige verdensdeler i kyst- og fjellandskap. For familiene i vår menighet som har det vanskelig; de som ble rammet av selvmord, de som mistet noen i ei ulykke, de som ble arbeidsledige, de som fikk høre at sykdommen var uhelbredelig. Vi trenger ikke gjøre bot for tilgivelsens skyld - men boten, det salige liv, viser seg i våre gjerninger.

3) Skal vi bruke muligheten til å refse på vår slekt, vår generasjon? Her ligger det an til slektsgransking av det tøffe slaget! Tør vi å kaste oss ut i en tidsvitneskildring eller er vi for feige. Er vi den slekt/generasjon som ville ha rettighet til alt - men ikke hadde vett til å ta i eie det Gud ville gi dem for intet! Det er typisk norsk å være god. Det er typisk norsk å være sjukmeldt. Det er typisk norsk å være tolerant. Det er typisk norsk å være uhøflig. Det er typisk norsk å være solidarisk. Det er typisk norsk å være norsk! Men er det typisk norsk å gjøre bot! Samme hva vi finner på av nye gudstjenesteliturgier, fløyter og slagverk, saxofoner og gudstjenesteutvalg så sliter vi. Kanskje vi skal glemme mengden og glede oss sammen over sensasjonene: Guds rike er i blant oss. Sensasjonen er her: Den skjer under barnedåpen. Den skjer under innstiftelsesordene. Jesus er skjult og allikevel til stede. Her kan vi få impuls til oppbrudd til liv i kjærlighet. Her kan boten begynne og berede veien for han som kommer - og han kommer nå.

Et barn leker gjemsel med sin far. Det er et avtalt spill. Faren vet hvor jenta er og jenta vet at faren vet. Går det for lenge blir barnet utålmodig og da sier jenta fra ved å rope piip! Slik tenker jeg om Jesu nærvær i nattverden: Han er gjemt i brød og vin. Vi vet han er der og han vet at vi vet. Men her er mer en piip - her er nåde, tilgivelse, liv og salighet.

Salmer og gjennomføring:

Jeg synes kanskje at tre vers fra "Tenn lys" fra Salmer 1997 passer best som salme ved adventskransen denne søndagen. Ellers ser min salmeliste slik ut: før: 694, 12, 15,4-5 og etter: 440, Nattverd 650,under nattverden:579, 525.

Velsignet adventssøndag!

KJELL A. SKARTSETERHAGEN
Sokneprest i Nittedal

4. søndag i advent
18. desember 2005
Prekentekst: Joh 3,26-30
Jes 40,9-11; 1 Pet 1,10-13
(Opptrykk fra LK nr. 20-2001)

Innledning

Jeg synes forloveren min gjorde sine ting bra. Han klarte å døyve de verste bryllupsnervene mine, og han unngikk å somle bort eller glemme ringene. Dessuten holdt han en flott tale. Forloveren min hadde funnet et bibelsk forbilde i Døperen Johannes. Han stoppet i sin forlovertale nettopp ved våre vers. Han mente han hadde fått et *Døperen Johannes-oppdrag.* Dette var *min* dag. Han var glad fordi jeg var glad. På denne dagen var det jeg som stod i fokus. Han unnet meg og gav meg all den oppmerksomhet som jeg kunne få.

Jeg har tenkt at dersom forlovere skulle ha en skytshelgen, så måtte det bli Døperen Johannes, han som er forloveren til Brudgommen med stor B.

Vi som er predikanter (og liturger) har også et *Døperen Johannes-oppdrag.* Teksten minner oss om vår plass. Som prester må vi selvsagt åpne munnen og finne oss i å ha oppmerksomhet rettet mot oss. Likevel skal vi i gudstjenesten ikke gjøre annet enn å peke vekk fra oss selv, slik at Brudgommens stemme kan høres.

Tanker om teksten

Joh 3 handler for en stor del om dåpen. Vi husker samtalen mellom Jesus og Nikodemus om å bli født på ny av vann og Ånd. Så følger versene 22–36 som også har med dåpen å gjøre. (Tidligere var for øvrig hele dette avsnittet prekentekst.) Det oppstår en strid om renselsen. Det ser ut som om striden dreier seg om hvilken dåp som var mest virkekraftig; Johannes-dåpen eller Jesus-dåpen. Johannes' disipler blir i denne sammenhengen oppmerksomme på at folk flest nå kommer til Jesus for å bli døpt. Når Johannes' disipler så kommer til sin læremester (i v. 26), uttrykker det misunnelse overfor Jesus og hans krets. Resten av prekenteksten (v. 27–30) er Johannes sitt svar. Hans svar står i skarp kontrast til hans disiplers furting. I Johannes' svar aner vi ingen bitterhet eller misunnelse. Det som skjer er tvert imot en glede, og dessuten helt i tråd med hans eget vitnesbyrd tidligere (jfr. Mark 1,8: «Jeg har døpt dere med vann, men han skal døpe dere med Den Hellige Ånd). Han hadde jo allerede gjort det klart at han ikke var Messias.

Johannes bruker bryllupsmotivet for å forklare sin egen posisjon. Bryllupsmotivet var godt kjent og mye brukt i GT (jfr. for eksempel Jes 54,5ff; 62,4f; Hos 2,19). Bryllupsmotivet er også brukt ofte i NT (jfr. for eksempel Efes 5, 25–33; Åp 19,6–9), og i Mark 2,18 brukes bryllupsmotivet interessant nok på et tilsvarende vis som vår tekst, til å forklare en forskjell på Johannes' disipler og Jesu disipler. Jesu disipler faster ikke. Bryllupsgjestene kan i anstendighetens navn ikke faste når de er sammen med brudgommen. Det er tid for fest og glede. Og brudgommens venn unner altså brudgommen det fulle og hele fokus, og gleder seg med ham og over ham.

Forloveren var en viktig brikke i det jødiske bryllup. Han var ansvarlig for mye av det praktiske med festen. Det var mye som avhang av forloveren. Men når brud og brudgom er ført sammen er forloverens oppdrag ført til ende. Forloveren trer da tilbake i glede over at brud og brudgom har fått hverandre.

«Han skal vokse, jeg skal avta.» Slik lyder avsutningen på prekenteksten. Det er interessant at dette er siste gang vi hører om Døperen Johannes i Johannes-evangeliet. Han *avtar* helt bokstavelig og forsvinner ut av evangeliet for godt. Han har levert sitt vitnesbyrd om Jesus, han har fullført sitt oppdrag, og dermed sier han takk for seg.

«Han skal vokse, jeg skal avta.» Disse ordene sier noe mer enn hvordan det gikk med Jesus og Døperen Johannes rent personlig. *Vokse* og *avta*. Anton Fridrichsen kaller disse termene for *astronomiske termer.* De henleder oppmerksomheten på et epokeskifte. Én epoke er til ende, en ny vokser frem. Døperen Johannes er endepunktet på hele GT. Alle GT-personers sukk og lengsler, alle profetord som er talt, samles nå i Døperen Johannes og møter sitt endelige mål: Messias er kommet!

Tanker om prekenen

Det er fort gjort å gjøre Døperen Johannes til hovedperson i prekenen. Hans ydmykhet,

hans mangel på ambisjoner på egne vegne, hans vilje til å trekke seg tilbake og overlate scenen til Jesus gir oss et ideal å strekke oss etter, og er nesten et prekenopplegg i seg selv. Likevel blir det underlig å preke om Døperen Johannes i møte med en tekst der Døperen Johannes selv så tydelig utroper *Jesus* til hovedperson. Forrige søndag leste vi Jesu vitnesbyrd om Døperen Johannes. Denne søndagen er retningen motsatt: Døperen Johannes vitner om Jesus. Det kan vi også med fordel gjøre. Så la det handle om Jesus!

Jesus skal vokse er en mulig overskrift for dagens preken. En enkel disposisjon kan se slik ut:

Jesus skal vokse

a) i mitt liv
b) i menigheten
c) i verden

Et lite moment som kan være verdt å merke seg er at Jesu komme til jorden og hans gjerning her, ikke akkurat bærer preg av menneskelige suksesskriterier. Det som møtte Jesus på jorden var *stall og krybbe, kors og død. Vekst* i vår tenkning er ikke uten videre ekvivalent med den *vekst* Døperen Johannes snakker om i v. 30.

En annen prekenidé er å la det dreie seg om den nye tiden som bryter frem. «Han skal vokse, jeg skal avta.» Det uttrykker et epokeskifte: Messias kommer. Brudgommen kommer for å ta sin brud til ekte. Dette er adventstematikk *per se*, og finner sannsynligvis en god klangbunn i en forsamling preget av forventning foran høytiden.

Til sist: Et par ord fra teksten har festet seg hos meg helt fra jeg leste den, og har ennå ikke sluppet taket. *Brudgommens stemme.* Den stemme som Døperen Johannes gleder seg over å høre. Hva sier den stemmen? Svarene finnes selvsagt i evangeliene der utsagn av Jesus ble skrevet ned. Men, tror jeg, de finnes også i særlig grad i *Salomos Høysang.* Kanskje det ikke er *helt far off* å trekke frem noe av dette i prekenen: Jesus elsker sin brud, han elsker Kirken, han elsker og lengter etter deg og meg.

Fokus på gudstjenesten

4. søndag i advent er den siste søndagen før vi går inn i julehøytiden. I år faller den på 23. desember, altså dagen før julaften. Forsamlingen vil naturlig nok være sitrende av forventning. *Den nye tiden bryter frem* har vi vært inne på som prekentema. Kanskje kan det også være et stikkord for hele gudstjenesten?

Fire lys tennes i adventsstaken. Den er full. Det finnes ikke flere lys å tenne. Nå venter vi kun på Jesus, verdens lys.

NoS 3 er en god salme til dagen. *Kom* er ordet som går igjen i alle vers. Det kjenner vi igjen som brudens rop etter brudgommen (jfr. Åp 22,17). NoS 92 fanger opp epokeskiftet. Dagen som gudsfolket har stønnet og sukket etter i århundreder er her endelig. NoS 4 er en annen god mulighet, kanskje som offertoriesalme? NoS 21 er helt tydelig inspirert av prekenteksten. Den kan selvsagt også gjerne brukes.

Gudstjenesteleddet *Gloria* (englesangen på Betlehemsmarken på julenatt) kan med fordel få vente enda en dag, til julaftensgudstjenesten.

KYRRE KLEVBERG
Garnisonsprest på Rena

Julaften
24. desember 2005
Preken: Lk 2,1-14, Lesning: Mi, 5, 1-4

1. Menigheten:

Det er bare å innrømme: jeg feirer julegudstjenesten med skrekkblandet fryd. Gleden og de positive forventningene ser jeg frem til, og mennesker som har pyntet seg til fest. Jeg gleder meg til lys, sang og barna. Samtidig gruer jeg meg. Gudstjenesten på julaften er spesiell og krevende. En stor del av menigheten vil være ukjent for oss - i hvert fall her i bynære strøk. Jo tidligere gudstjenesten begynner dess større er uroen. Ikke bare fra barn, men også fra uvante og usikre voksne. Forventningene er store og går i forskjellige retninger: For noen er gudstjenesten en del av en helhetlig julestemning - en del av en god tradisjon, noe som

bare hører med. Andre leter etter mer dybde i jula, en dybde som andre deler av samfunnet ikke kan gi. Hvem taler jeg egentlig til? Mange forventningsfulle og glade mennesker - voksne og barn. Noen er stresset, rakk alle julas "må-ha-med-ting" så vidt. Også andre mangler julefreden. Noen har mistet en viktig person i livet sitt og skal markere dagen uten ham/henne for første gang. En nyskilt pappa må feire jul uten barna sine, han kjenner savnet. En kvinne har nylig fått en stygg diagnose av legen og vet at dette sannsynligvis er hennes siste jul. To konfirmanter husker at festen i fjor endte opp i en gedigen krangel foreldrene imellom - de er usikre. I dette samrøret av følelser og forventninger skal vi altså forkynne at verdens frelser er født. Samtidig skal gudstjenesten være kort og underholdene, preken skal gi barna glede og noe å tenke på for de voksne. Den skal være kreativ og samtidig tradisjonell. Lykke til med årets største homiletiske spagat!

2. Konteksten:

I Markusevangeliet begynner fortellingen om Jesu liv og virksomhet med Johannes døperen og Jesu dåp. Når Jesus opptrer for første gang er han allerede en voksen mann. Matteus og Lukas beretter om de samme hendelsene. Men før de to kommer så langt kobler de hver sin beretning om Jesu barndom til evangeliet - to fortellinger som er veldig forskjellige, både i form og innhold. Dette tyder på at fortellingene om Jesu barndom oppstod senere enn resten av den synoptiske tradisjonen. De danner en slags prolog som i en ny ramme og på en ny måte prøver å si noe om Jesu betydning for verden. Det viktigste er altså ikke historisiteten rundt barnefødselen, men det nyfødte barns betydning som frelser for menneskene.

3. Juleevangeliet:

I kapittel 2 begynner noe nytt. Vi hører om oppfyllelsen av løftet. Men selv om vi allerede har blitt presentert for Maria virker det som om det ikke er noen sammenheng mellom de to fortellingene. Juleevangeliet er ingen direkte fortsettelse av Marias historie i kap 1: Det er påfallende at hun presenteres på nytt (v.5), og tiltross for engelens budskap tidligere forstår hun ikke noe før etter besøket fra gjeterne (v.19). I selve juleevangeliet nevnes det ikke noe om en jomfrufødsel, ikke noe om Den Heldige Ånds virksomhet opp i det hele. Josef og Maria beskrives som vanlige mennesker.

Men hovedforskjellen ligger i kristologien: Kap 1 bygger på at Jesus vil gjenskape Davids kongedømme. Juleevangeliet derimot understreker Jesu betydning som frelser for alle mennesker.

Fortellertråden i juleevangeliet virker ikke helt stringent. Teksten kan deles opp i fire avsnitt:

1-5: Folketelling, Maria og Josef på vei
6-7: Jesu fødsel
8-14: Gjeternes møte med engelen
15-21: Bekreftelsen av englebudskapet

Det er overraskende at en tekst som skal være en fødselsberetning, bare bruker to vers for å beskrive selve fødselen. 19 av 21 vers i fortellingen handler om betydningen av denne fødselen. Hovedfokuset for Lukas hviler altså ikke på Jesus, men på menneskene rundt ham - først på folk som møter oss i teksten, så på oss som hører i dag.

4. Barnet, foreldre og verdenhistorien:

1-5: Beretningen om folketellingen er strengt talt ikke nødvendig for å forstå Jesu betydning. Men Jesu fødsel settes i relasjon til David-tradisjonen slik den kommer til uttrykk i Mika 5,1-4. Det forklares hvorfor Jesus fra Nasaret er født i Bethlehem.

I tillegg settes Jesus i relasjon til verdenshistorien. Augustus representerer her storhet og makt, Jesus, verdens egentlige hersker, viser seg derimot i enkelhet og avmakt. Guds historie begynner i det skjulte. Horisonten av Jesu virksomhet utvides til å gjelde hele den kjente verden.

Motivet for en folketelling er at en hersker trenger informasjon om folket for å kunne utnytte det militære og skattemessige potensial optimalt. Fra historiske kilder vet vi at Augustus hadde folketellinger i enkelte provinser. Innskrivningen skjedde der en bodde og ikke på slektas hjemplass. En altomfattende folketelling er imidlertid ukjent.

6-7:Dette er den egentlige fødselshistorien. Fortelling er ribbet for all litterær pynt. Bare det som er mest nødvendig for evangeliets videre fremgang, nevnes så vidt: at barnet er født, videre fortelles det om tegnet (krybben og

bleiene, se: v 12 og 16), samt en liten bemerkning om hvorfor det ble en krybbe - det var visst ikke vanlig den gang heller.

5. Sceneskifte, hyrdene og folk flest:

8-14: Vi forlater stallen og møter hyrdene som holder til et annet sted. Fra fødselen av verdens frelser går teksten umiddelbart til virkningen.

Gjeterne er de første som får åpenbaringen fra himmelen. Poenget med gjetermotivet er ikke en fremstilling av fattigdom og enkelhet som et bedre liv; hyrdene beskrives ikke som en sosial underklasse som må frelses til et mer borgerlig samfunn; de representer derimot det sanne og opprinnelige Israel. Israel var i starten et halvnomadisk gjeterfolk, og både patriarkene og kong David var hyrder. Mange steder i Bibelen beskrives dessuten Gud som en hyrde for Israel. Senere vil Jesus selv bruke tittelen for å beskrive sin egen misjon: "Jeg er den gode hyrde".

Engelen møter dem, men før han rekker å si noe kan vi se virkningen av Guds inngripen: natten blir til dag og mørket forsvinner, også angsten for det ukjente og truende tas bort, glede forkynnes. Vi hører noe om den soteriologiske og kristologiske betydningen av Jesu fødsel. Budskapet er knapt og konsist: I dag er det født dere en Frelser.

Frelser: frigjører fra slaveri, en som åpner et fengsel og viser vei til et nytt liv i frihet. Frelseren er virksom i frelseshistorien - i fortid, nåtid og fremtid.

I dag: Løftene er oppfylt, aktuelt budskap, for hyrdene så vel som for den som hører. Frelsen er ikke basert på en mytologisk hendelse, men skjer i tid og rom.

For dere: Budskapet og løftet gjelder konkrete mennesker i hver sin konkrete livssituasjon, både den gangen og i dag.

Englesangen: Engelens ord bekreftes ved at mange andre engler inntar scenen. Sangen knytter sammen himmel og jord. Oversettelsen har i teologihistorien ført til en skarp debatt, og frem til i dag tolkes vers 11 forskjellig i den katolske og protestantiske tradisjon.

6. Inkarnasjonsfesten

Jul er en fest som først ble til forholdsvis sent. I Roma ble Jesu fødsel for første gang markert en gang mellom 325 og 354. Før var de troende skeptiske til markeringer av fødselsdager. Det menighetene kjente var markeringer av kongelige fødselsdager som ofte var knyttet til fest, fyll og - det som var verst - hedenske ritualer. Den slags ville en ikke ha noe å gjøre med. Origenes understreker at Bibelen nevner fødselsdager utelukkende i forbindelse med gudløse mennesker (Farao, Herodes). I tillegg kom en annen tanke. Kirkefaderen Ignatius (35-117?) skriver like før han skal henrettes: *"Det som ligger foran meg er fødselen til det evige liv"*

Men etter hvert oppdaget kirken mer og mer det grunnleggende ved inkarnasjonen. Det er her Gud kommer oss virkelig nært. Det er nå han deler menneskenes skjebne. Det er ved inkarnasjonen at skaper og det skapte settes i relasjon til hverandre.

Jul feires så for første gang i en tid med sterke debatter om hvordan det menneskelige og det guddommelige henger sammen i Jesu person. Dette spørsmålet finner etter hvert en løsning på 300-tallet, og da er det ikke så farlig å feire Jesu fødselsdag heller. Juleevangeliet forteller om hvordan den sanne Gud blir et sant menneske.

7. Frihetsfesten:

Hvorfor ble Gud da menneske? For kirkefaderen Gregor av Nyssa handler dette om et stort frigjøringsprosjekt. Han skriver det følgende om Kristi fødsel:

"Det trengtes en lege som helbreder vår syke natur, det trengtes en som reiser opp det falne menneske, det trengtes en som gjør vekker til livet den som har mistet det. Det trengtes en som fører tilbake den som ble fratøvet forbindelsen med det gode. Den som var omgitt av mørket, lengtet etter at lyset skulle komme. Den som var fanget, ropte etter en Frigjører. Den som var kuet under slaveriets åk, ropte etter en Frelser."

Med andre ord: jul handler om Guds kjærlighet til hvert eneste menneske. Han vil være nær oss og sprenge gamle grenser, Han åpner nye veier. Og kjærlighetens budskap er: Du er verdifull for Gud uansett hva du sliter med. Det er derfor Jesus ble født. Du er elsket uavhengig av hva du måtte ha gjort galt. Det er derfor det ble jul. Du er Guds barn, frigjort fra tvang eller moteretninger. Det er derfor Jesus ble født. Du skal ha en fremtid uten livets mørke sider. Det er derfor Jesus ble født.

8. Julesalme:

En salme som tar opp det oldkirkelige frigjøringsmotivet er "Folkefrelsar til oss kom" (NoS 1). Jeg har aldri skjønt hvorfor den sorterer under adventssanger. Den er en julehymnus som beskriver mysteriet rundt Jesu fødsel. Salmen er kjent og vil ikke true behovet for trygghet og tradisjon på julaften. På sin enkle måte vil den derimot tilføre nye aspekter: det å skrelle bort litt av dagens glans og glitter så at vi kan se julas egentlige betydning til tross for nisser, tradisjoner og engler som daler ned i skjul.

ERNST-MODEST HERDIECKERHOFF
Sokneprest i Skårer

FJELLKURS

for prester og kirkelige ansatte

Haugen hotell Geilo / **9.-13. januar 2006**

FOREDRAGSHOLDERE:
Paul Otto Brunstad
Trond E Wenneberg
Torleiv Austad
Trude Dybendahl Hertz
Ingeborg Midttømme
Kjell Markset

Arrangør: KRIK – for mer info, se: www.krik.no

MÅSØY MENIGHETSRÅD OG MÅSØY KULTURSKOLE
har ledig vikariat som
ORGANIST OG PIANOLÆRER

50 % organist og 20 % pianolærer. Og kan du undervise i fløyte, gitar eller fiolin er det mulighet for økt stilling i kulturskolen. Organisten har Måsøy sokn med 5 prekensteder som tjenestested, med base i Havøysund.

Vi ønsker søkere som har sans for, og evne til, å jobbe med musikk i forhold til barn og unge. Det vil legges vekt på gode samarbeidsevner og kreativitet.

Lønn etter utdanning og kvalifikasjoner.

Nærmere opplysninger hos kirkevergen:
Tlf. 78 42 48 04 eller Kulturskolerektor: 78 42 45 25

Søknad med kopi av vitnemål og attester sendes til:
Måsøy menighetsråd, Torget 1, 9690 Havøysund

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

TILSETTING

Møre bispedømme

I møte 07.10.05 har Møre bispedømmeråd tilsatt Carina Møller som kapellan i Ytre Nordmøre prosti med Kvernes, Bremsnes og Kornstad sokn som særskilt arbeidsområde. Tilsettingen er gjort med forbehold om fullført utdanning og ordinasjon.

Den tilsatte har skriftlig gitt melding om at hun tar imot stillingen.

LEDIGE STILLINGER

Stavanger bispedømme

Sokneprest i Stavnger domprosti med Varden sokn som tjenestested i Stavanger bispedømme.

Varden sokn ligger i Storhaug bydel, sentralt i Stavanger. Fra Varden kirke er det ca. 1,5 km til sentrum. Kirken grenser til friområde med gangvei til sjø og badeplass. Menigheten har vel 4000 innbyggere, over halvparten under 40 år. 3315 er medlemsregistrert i Den norske kirke. Med ny boligbygging ventes betydelig befolkningsvekst de nærmeste årene. Det er en positiv holdning til kirken i befolkningen og i bydelsutvalg, lag og organisasjoner i bydelen.

Varden kirke er en arbeidskirke, bygd i 1967. Kirkesal og tilstøtende menighetssal har 430 sitteplasser. Orgelet ble rehabilitert i 1999 og anses for å være et godt orgel. Kirken har nytt kjøkken og grei kontorfløy. En utvidelse av kirkekomplekset, vigslet i 1985, huser i første etasje Varden menighets barnehage som har 4 avdelinger. I underetasjen er det menighetssenter med ungdomssal, kirkestue, fire gruppe-rom, kjøkken, kapell og lagerrom. Kirkebygget er totalt sett godt vedlikeholdt og velegnet for et allsidig menighetsarbeid.

Menigheten har et aktivt speiderarbeid og 2 barnekor med en foreldregruppe som arbeider godt. Dåpsopplæringsutvalget gjennomfører blant annet 4- og 6 årsfaseopplegg, sender ut dåpshilsener etc. Bibelverksted for skolebarn, samt øvrig kirke/skole samarbeid drives i samarbeid med St. Johannes. Søndagsskole- og ungdomsarbeid sliter for tiden. Det drives et målrettet og solid eldrearbeid med bli-kjent-kurs, bibeltimer, treff, samtalegrupper etc. De tradisjonelle kirkeringer, kvinneforeninger og misjonsforeninger har høy gjennomsnittsalder, og ny-rekruttering viser seg vanskelig. Menigheten har i alle år hatt utsendinger på misjonsmarken. Det er en utfordring å opprettholde misjonsengasjementet.

Siste års statistikk for Varden sokn viser 39 dåp, 25 konfirmanter, 4 vigsler og 56 begravelser. Forordnede gudstjenester er 51. Soknepresteне i Varden og nabomenigheten St. Johannes har allerede utviklet et samarbeide på forskjellige områder: Begravelsene har en fordelt mellom seg slik at en har hver sine tjenesteuker. I sommerferien er det fellesgudstjenester hvor prestene vikarierer for hverandre. I ferietiden inngår også vigslene i samarbeidet. Dette medfører en del ekstra vigsler fordi presten i Varden da er med å betjene Vår Frue kirke som ligger innenfor St. Johannes prestegjeld. Konfirmantarbeidet samarbeides det også om. De siste årene har konfirmantspeiding vært et tilbud til konfirmantene.

I Varden sokn ligger 4 barnehager og Godalen videregående skole. Begge grunnskolene ligger i St. Johannes sokn, men ansvaret for samarbeidet med dem deles likt mellom de to nabomenighetene. Skolegudstjenestene for

Nylund og Storhaug skoler alternerer derfor mellom Varden og St. Johannes kirke. Barne- og ungdomssekretær eller prest har ukentlige samlinger i Varden menighets barnehage og 2-3 ganger i semesteret barnehagegudstjeneste i kirken. Innenfor Varden sokn ligger også 2 sykehjem, Ramsvigtunet og Rosendal. Her holdes nattverdgudstjenester v/sokneprest og kantor. Soknediakon/frivillige har andakter.

Varden menighet har sokneprest i 100% stilling, daglig leder i 100% stilling, soknediakon i 75%, kantor i 50%, kirketjener/vaktmester i 100% og menighetstilsatt barne- og ungdomssekretær i 100% stilling. Arbeid og oppgaver fordeles etter instruks og faste rutiner, og det legges vekt på fleksibilitet og teamarbeid. Målformen i soknet er bokmål.

Menigheten arbeider ut fra visjonen: "Varden kirke, et godt sted å være, vokse, virke". Målet er å skape et sted hvor mennesker får være med sin lengsel og tro, et sted hvor troen styrkes og næres, et sted hvor mennesker opplever å høre til og et sted hvor tjenestegleden til ansatte og frivilllige styrkes.

Vi søker en sokneprest som sammen med stab, menighetsråd og frivillige tar aktivt del i arbeidet for å videreutvikle/nyskape visjon og mål for menigheten.

Gudstjenestefellesskapet og prekenen står sentralt. Gudstjenestene i Varden er godt besøkt i forhold til folketall. Vi ser etter hvert at flere yngre mennesker kommer til. Noen av disse har engasjert seg i arbeidet med planlegging og gjennomføring av enkelte gudstjenester. Målet er flere frivillige, aktive på flere måter, i flere typer gudstjenester.

Vi søker en sokneprest som er leder og pådriver i gudstjenestearbeidet.

Vi søker en sokneprest som har evne til å formidle evangeliet, forkynne og undervise.

Smågrupper/bibelgrupper/husfellesskap er prioritert i menighetens strategiplan. Også yngre mennesker er med i dette arbeidet. 7 grupper er i gang på kveldstid og 3 grupper på formiddagstid i forbindelse med kurs/bibeltimer. Menighetsrådet har i strategiplanen satt fokus på nådegaver, og dette forsøkes fulgt opp i fellessamlinger og smågrupper.

Vi søker en sokneprest som veileder og oppmuntrer slik at mange får lyst til å bruke evner og gaver i menigheten og kjenne glede ved det.

Varden menighet står midt i et generasjonsskifte. Et hovedmål er å nå de yngre generasjonene. Vi ser at nytt engasjement skapes. Det er startet et "Vi unge" som ønsker å bygge et miljø og møtested for unge på Storhaug, familier og enslige. Dette gjenspeiles i kandidater til nytt menighetsråd med 5 unge i alderen 20-30 år. På bakgrunn av befolkningsutviklingen/nye byggefelt med flere familier og flere barn, samt generasjonsskiftet i menigheten, søker vi

en sokneprest som er personlig egnet til oppgaven,

en leder som har gode kontaktskapende evner og kan inspirere nevnte målgrupper,

en prest i alder som passer til målgruppe og oppgaver,

en prest som kan bidra aktivt til et godt samarbeidsklima mellom ansatte og frivillige.

Det følger tjenestebolig med stillingen.

Stiftelsen Varden menighet eier presteboligen som ligger i attraktivt og meget barnevennlig boligstrøk ved friområdet og nær kirken. Boligen er bygget i 1989, har en grunnflate på 95 kvm og et bruksareal på 240 kvm. Det er en rommelig enebolig med god hage. I første etasje er det gang, kjøkken, gjestetoalett, kontor, kjøkken og stor stue. I andre etasje er det en liten loftstue, tre gode soverom og bad/toalett. I kjelleretasjen er det to store soverom, vaskerom med dusj/toalett og to boder. Huset er solid og varmt. Det er åpen garasje med bod.

For bruk av bolig svares husleie etter fradragsregulativets bestemmelser. Den som tilsettes må rette seg etter de regler som til enhver tid gjelder for tjenesteboliger.

Målformen er bokmål.

Stillingen lønnes i lønnsspenn 51 - 63 i Statens lønnsregulativ. Vanlige regulativmessige godtgjørelser. Skyss og telefongodtgjørelse etter offentlige satser. Pensjonsinnskudd.

Tilsettingen skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder og den som tilsettes må

a) rette seg etter de enringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. samt

b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål og tjenestedistrikt.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fåes ved henvendelse til sokneprest Odd Edland, tlf. 51 91 71 40 eller til stiftsdirektør Åge

Bognø, tlf. 51 84 62 70.

Søknaden skal inneholde CV, med h.h.v. kronologisk angivelse av utdannelse og praksis, samt vitnemål, attester og opplysninger om referansepersoner.

Søknaden sendes Stavanger bispedømmekontor, postboks 629, Sentrum, 4003 Stavanger, *innen 28.11.2005.*

Stavanger bispedømme

Sokneprest i Ytre Stavanger prosti med særlig tjeneste i Sunde sokn i Stavanger bispedømme.

Hafrsfjord prestegjeld består av 2 sokn, Hafrsfjord sokn med ca. 5800 innbyggere og Sunde sokn med ca. 7000 innbyggere. Prestegjeldet ligger i utkanten av Stavanger, ca. 15 min. med buss/bil fra sentrum. Fra 01.01.2006 vil soknene tilhøre Ytre Stavanger prosti med prostesete i Madlamark.det bli nye prostigrenser, og prestegjeldet vil da høre inn under "Stavanger Vest" (endelig navn er ikke bestemt) med prostesete i Madlamark.

Hafrsfjord prestegjeld har for tiden sokneprest og to kapellaner. Kapellanene har Sunde sokn som hovedtjenestested, men går inn i turnus i prestegjeldet når det gjelder gudstjenester, vigsler og begravelser.

Det nye Ytre Stavanger prosti trer i kraft f.o.m. 01.06.06. I den forbindelse vil fordeling av prestenes tjeneste i rammen av prostiet bli gjennomgått og fordelt under ledelse av prostene. Nåværende tjenestefordeling mellom prestene i Hafrsfjord prestegjeld vil også bli underlagt denne gjennomgangen. Stillingen som sokneprest i Sunde vil få en særlig tjeneste knyttet til Sunde sokn. Den ene kapellanstillingen som nå er ledig, lyses med dette ut som sokneprest i Sunde.

I soknet er det dessuten daglig leder (100%), vaktmester/kirketjener (100%). (Denne deles med Hafrsfjord), organist (50%), barne - og ungdomsarbeider (100%), lønnet av menigheten. Det er ordnet frivillig klokkertjeneste.

Hafrsfjord sokn har foruten sokneprest, daglig leder (90%), kateket (100%), barne - og ungdomssekretær (100%), kantor (100%), kontorfullmektig (41%), kirketjener (20%) og renholder for menighetssenteret (40%).

Revheim kirke i Hafrsfjord sokn er en gammel trekirke fra 1865. Det er en intim kirke med 300 sitteplasser og vakkert restaurert etter brann i 1992. Den er begravelseskirke for Madla bydel som har en befolkning på ca. 18000. Den er også en mye brukt vigselkirke.

Sunde kirke ble innviet i 1984, og er bygget som en arbeidskirke, med hensiktsmessige rom for alle typer aktiviteter. I soknet er det lagt til rette for et aktivt menighetsliv for alle aldersgrupper med aktiviteter både på dagtid og kveldstid.

Det finnes kirkeringer, bibelgrupper, husfellesskap, mor & barn-treff, barnekor, søndagsskole, speiderarbeid og ungdomsklubb og KRIK.

Det utføres et godt diakonalt arbeid i menigheten og det er mange frivillige medarbeidere. Menigheten har egen menighetsbarnehage. Det er ett sykehjem, to barneskoler, en ungdomsskole og ni barnehager i soknet. Det er et utstrakt samarbeid med skolene.

Det legges stor vekt på samarbeid i staben og mellom stab og menighetsråd. Menighetsrådet har målrettet sitt arbeid gjennom en handlingsplan.

Menighetens visjon lyder slik:

- Sunde menighet gir visshet om *tilhørighet*, vekst i *tro* på Kristus og glede i *tjeneste.*

Menigheten har satt seg slike mål:

1. Alle mennesker skal oppleve tilhørighet i Sunde menighet.
2. Guds ord skal berøre den som kommer i kontakt med Sunde menighet.
3. Alle skal oppleve det meningsfullt å ta del i oppgaver innen menighetens forskjellige aktiviteter.

Menigheten ønsker ett inkluderende gudstjenesteliv, der frivillige er med i planlegging og gjennomføring, der nye og alternative liturgier tas i bruk og der man forsøker med andre tidspunkt for gudstjenestene.

Konfirmantarbeidet søkes integrert i det øvrige ungdomsarbeidet. Det er utarbeidet dåpsopplæringsplan i menigheten og det

legges vekt på faseprogrammet og trosopplæring for alle aldersgrupper.

Ved tilsetting vil det bli lagt særlig vekt på evne til utvikling av menighetens ressurser og gudstjenestefellesskap.

Målformen er bokmål.

Det hører tjenestebolig til stillingen. Denne ligger i Sunde sokn bygget i 1979.

I hovedetasjen er det stor stue og kjøkken, 3 soverom og bad. Hovedinngangen er i underetasjen hvor det blant annet er hjemmekontor, arbeids - og soverom, bad og vaske rom. Total boligflate er 165 kvm. Den som blir tilsatt må rette seg etter de regler som til enhver tid gjelder for tjenesteboliger. For bruken av bolig svares husleie etter gjeldende bestemmelser.

Stillingen lønnes i lønnsspenn 51-63 i Statens lønnsregulativ. Vanlige regulativmessige godtgjørelser. Skyss og telefongodtgjørelse etter offentlige satser. Pensjonsinnskudd.

Tilsettingen skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder og den som tilsettes må

a. rette seg etter de endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. samt
b. avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål og tjenestedistrikt.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fåes ved henvendelse til soknepresten Karsten Ådneram, tlf. 51 55 77 73 eller til stiftsdirektør Åge Bognø, tlf. 51 84 62 70.

Søknaden skal inneholde CV, med h.h.v. kronologisk angivelse av utdannelse og praksis, samt vitnemål, attester og opplysninger om referansepersoner.

Søknaden sendes Stavanger bispedømmekontor, postboks 629, Sentrum, 4003 Stavanger, *innen 09.12.05.*

Bjørgvin bispedømme

Bjørgvin bispedøme sin visjon er å gjere Kristus kjent, trudd, elska og etterfølgt. Det vert lyst ledig stilling som prostiprest i Nordhordland prosti.

Nordhordland prosti ligg nord for Bergen og omfattar 8 kommunar og har om lag 35 000 innbyggjarar. Det er i alt 23 sokn og 25 kyrkjer og 14 prestar i prostiet. Av desse er ein kyrkjelydsprest tilsett av fellesråd.

Det er store skilnader på folketalet i sokna. I søre delen av prostiet er folketalet aukande.

Hovudoppgåva for prostipresten vil vere gudstenester og kyrkjelege handlingar for å dekke tenestetilbodet til kyrkjelydane i samband med gjennomføring av fritidsordninga for prestane, ferier og anna avlastning.

50% av stillinga er inntil vidare knytt til sokna Alversund, Seim og Lygra. Her vil prostipresten i tillegg til arbeidet med gudstenester og kyrkjelege handlingar ha eit avgrensa ansvar for konfirmantarbeidet og samarbeid kyrkjeskule lokalt. Anna kyrkjelydsteneste vert avtalt.

Prosten er prostipresten sin næraste overordna. Prostipresten har kontor og fast stabstilknytting i Alversund, men vil og kunne ha ansvar for ulike tenester ved andre prestekontor etter avtale ved permisjon og vakanse.

Vi søkjer etter ein person med brei presteerfaring og engasjement for konfirmantarbeid.

Prosten leier prestetenesta i prostiet og ivaretek arbeidsgjevars styringsrett overfor prestane. Han kallar inn prestane til jamnlege samlingar for fagleg utvikling, åndeleg felleskap, orientering og drøfting. Prosten ønskjer å stimulere til teamutvikling mellom prestane og tverrfagleg samarbeid mellom dei ulike faggruppene prostiet.

Målforma i prostiet er nynorsk.

Det er tilbod om arbeidsvegleiing i bispedømet.

Nærare opplysningar kan ein få ved å vende seg til: seksjonsleiar Liv R. Ågotnes på bispedømekontoret, tlf. 55 30 64 84 (liv.r.aagotnes@kirken.no) eller prost Helge Hitland, tlf 56 35 73 70 (helge.hitland@kirken.no)

Stillinga vert løna i stillingskode 1464 prest i Lønsspenn 44-61. Pensjonsinnskot i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter blir dekka etter gjeldande regulativ. Til løna kjem særlege regulativemessige godtgjeringar. Referansar skal oppgjevast. Søknad med kopi av relevante vitnemål og attestar skal sendast til Bjørgvin bispedomeråd, Postboks 1960 Nordnes, 5817 Bergen.

Søknadsfrist: 7. desember 2005.

Bjørgvin bispedømme

Bjørgvin bispedøme sin visjon er å gjere Kristus trudd, kjent, elska og etterfølgd. Det er ledig stilling som Sokneprest i Selje, Leikanger og Ervik sokn i Nordfjord prosti.

Sokneprestен har tenestestad i Selje, Leikanger og Ervik sokn i Selje kommune. Selje ligg på Stad-halvøya heilt nord i Sogn og Fjordane, og har eit folketal på i underkant av 3000. Av desse er det i Selje sokn om lag 1800, i Leikanger 750 og i Ervik 270.

Selja er ein kjent plass frå kyrkjesoga. Hit kjem det turister og pilegrimer. Ein prest med interesse for til dømes pilgrimstradisjoner, retreat, eller keltisk inspirert fromleik vil kunne finne både inspirasjon og høve til å nytte dette i kyrkjelydsarbeidet.

Selje kyrkje er frå 1866. Leikanger kyrkje vart flytt dit i 1866. Ervik kyrkje er frå 1970. På øya Selja er Sunnivahola og kyrkje- og klosteruinene frå middelalderen. I tillegg til gudstenestene i kyrkjene er det ein del gudstenester på skuler, bedehus og grendehus, på institusjonane, og på dei kyrkjehistoriske plassane på Selja og ved steinkrossen på Dragseidet. I prestegjeldet er det tre bedehus.

Det er i underkant av 70 hovudgudstenester og 25 andre gudstenester i året.

Det er om lag 40 dåp, 30-50 konfirmantar, 10 vigsler og 40 gravferder kvart år.

Presten har heile prostiet som sitt tenestedistrikt, men vil primært gjere teneste på tenestestaden. Ein legg opp til eit tett samarbeid med dei to naboprestane i Vågsøy. Parallelt med utlysing av stillinga vert det avklara om tenestedistriktet skal innskrenkast til Vågsøy sokn og sokna i Selje kommune.

Prosten leier prestetenesta i prostiet og kaller inn prestane til jammnlege samlingar for fagleg utvikling, åndeleg felleskap, orientering og drøfting. Prosten ønskjer å stimulere til teamutvikling mellom prestane og tverrfagleg samarbeid mellom de ulike faggruppene prostiet.

Prestane i prostiet møtest til åtte konvent i året. Det er og medarbeidarsamlingar og kyrkjedagar i prostiet. Velferdssamlingar for prestane og familiane deira vert og arrangert årleg. Presten går inn i samarbeid om beredskapsvakt med åtte prestar i ytre Nordfjord.

Det er bilveg i heile tenestestaden, med unntak av øya Selja (5 minuttar med rutebåt). Til øya Barmøy er det ti minuttar med ferje.

Det er kyrkjeverje (100%), organist (100%), kateket (i år 50%), kyrkjelydspedagog (i år 50%), to kyrkjegardsarbeidere (tilsaman 150%), dessutan mindre stillingar for kyrkjetenar og reinhaldar.

Selje kyrkjekontor ligg i offentlege lokaliteter 100 meter frå prestegarden.

Presten samarbeider med kateket og kyrkjelydspedagog om gudstenester og konfirmantarbeid. Presten samarbeider med organisten om gudstenester og andakter på institusjonane.

Det er ein sjukeheim og tre eldretun i prestegjeldet. På kvar av desse heldt presten andakter. I Selje sokn og i Ervik sokn er det diakoninemnd som skipar til arrangement for dei eldre. Presten er med i krise- og omsorgsgruppa i kommunen.

I alle sokn er det søndagsskule. Sokneråda, Normisjon og Misjonssambandet har óg ein del anna arbeid for born og unge. I Selje sokn er det barnegospelkor og Tensing. I Leikanger har pinsekyrkjelyden Filadelfia eit barnekor som famnar vidt, og på Flatraket i Selje har Frelsesarmeen søndagsskule. På Stadlandet har det vore Alfa kurs i samarbeid mellom sokneråda og Normisjon, og med deltaking frå pinsekyrkjelyden. I nabosoknet Vågsøy ligg Fjordly ungdomssenter og Holmely omsorg og retreat. På Stadlandet har pinsekyrkjelyden forsamlingshuset Filadelfia. Det er eit godt samarbeid med Filadelfia, Frelsesarmeen, og dei kristne organisasjonane.

Det er fire barnehager, to barneskuler og to kombinerte barne- og ungdomskuler i prestegjeldet. Selje barnehage og Selje barne- og ungdomskule ligg rett ved prestegården.

Sokneprestен er med i komiteen for den årlege Seljumannamesse. Den norske kyrkja er ein naturleg medaktør i dei årlege Sunnivafestspel eller på Dragseidspelet anna kvart år.

Det er knytta buplikt til stillinga. Selje prestegard i Selje sentrum er tenestebustad. Prestegarden er freda. Tunet med fem uthus ligg rett ved Seljesanden. Bustadhuset er frå 1782 og har i første høgda kjøken, to store og to mindre stover, og heimekontor. I andre høgda er det sju rom av ulik storleik. Mesteparten av bustaden

blei renovert innvendig i 1996-97, og utvendig i 2005. Det er stor hage rundt bustaden. Eit av uthusa vert nytta som garasje. Presten disponerer halvparten av eit naust.

Nynorsk er målforma i kommunen, kyrkja og skule. Søkjar må kunna nytta nynorsk. Bispedømet har javnleg tilbod om arbeidsvegleiing.

Kvinner vert oppmoda om å søkja.

Stillinga vert løna i stillingskode 0930 soknepresst, i lønsspenn 51-63. Pensjonsinnskot i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert løna etter gjeldande regulativ. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjeringar.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få hjå seksjonsleiar Liv R. Ågotnes ved Bjørgvin bispedømekontor tlf 55306484 , hjå prosten i Nordfjord Rolf Schanke Eikum, tlf 57861755, eller hjå soknepresten i Selje Mickael Wohlenberg tlf 57858548.

Søkjarar skal oppgje referansar. Søknad med CV, kopi av relevante vitnemål og attestar skal sendast til Bjørgvin bispedømeråd, Pb 1960 Nordnes, 5817 BERGEN.

Søknadsfrist: 7. desember 05.

Bjørgvin bispedømme

Bjørgvin bispedømme sin visjon er å gjøre Kristus kjent, trodd, elsket og etterfulgt. Det lyses ut ledig stilling som studentprest/spesialprest i Bergen, Bergen domprosti.

Den norske kirkes studentpresttjeneste i Bergen har to stillinger som begge har universitetet og høyskolene i Bergen som særskilt arbeidsområde. Det er i dag ca. 23.000 studenter i Bergen.

Målsettingen for studentprestenes virksomhet er å tydeliggjøre kirkens nærvær i studentmiljøet gjennom forkynnelse, sjelesorg, fellesskapsbygging og oppsøkende arbeid. Det søkes derfor etter en prest med interesse for studentenes livsverden og med evne til å kommunisere med og å knytte kontakter i ulike studentmiljøer.

Det er studentgudstjenester hver søndag kveld i Korskirken unntatt første søndag i måneden og hver onsdag formiddag i Johanneskirken. Studentgudstjenestene er studentmenighetens hovedsamlinger. Disse forrettes annenhver gang på bokmål og nynorsk.

Studentmenigheten har eget menighetsråd som består av 5-8 studenter. Studentmenighetsrådet er sammen med studentprestene ansvarlig for arbeidet i studentmenigheten. Begge studentprestene møter i rådet.

Studentpresttjenesten har et nært samarbeid med Studentsamskipnaden i Bergen. Det er stor forståelse for studentpresttjenesten som et av velferdstilbudene ved Universitetet og høyskolene i Bergen. Universitetet stiller kontor og utstyr til disposisjon for begge stillingene.

De to studentprestene deler arbeidsoppgavene mellom seg. Administrativ ledelse er tillagt den stillingen som ikke lyses ut. Domprosten er nærmeste overordnede for studentprestene.

Domprosten kaller inn prestene til jevnlige samlinger for faglig utvikling, åndelig fellesskap, orientering og drøfting. Domprosten ønsker å stimulere til teamutvikling mellom prestene og tverrfaglig samarbeid mellom de ulike faggruppene prostiet.

Ved tilsetting vil det bli lagt vekt på personlig egnethet. Det er ønskelig at begge kjønn er representert i studentprest-tjenesten. Kvinner oppfordres derfor til å søke.

Det er tilbud om arbeidsveiledning i bispedømmet.

Det følger ikke bolig med stillingen. Stillingen er i stillingskode 1465 Spesialprest, med lønnsplassering i lønnsspenn ltr 51-63. Til stillingen hører særskilte regulativmessige godtgjørelser. Pensjonsinnskudd i Statens pensjonskasse.

Søkere må opplyse om de behersker begge målformer.

Spørsmål om stillingen kan rettes til studentprest Morten Lystrup, tlf 55 58 47 14, mail: morten.lystrup@persok.uib.no eller til seksjonsleder Liv R. Ågotnes ved bispedømmekontoret på tlf 55 30 64 84.

I søknaden skal det oppgis referanser. Søknad med CV, relevante vitnesbyrd og attester sendes til Bjørgvin bispedømmekontor, Pb 1960, 5817 BERGEN

Søknadsfrist: 7.12.05.

Sør-Hålogoland bispedømme

Ledig stilling som sokneprest i Sør-Helgeland prosti med tjenestested Velfjord og Tosen sokn.

Det er vedtatt nye tjenesteordninger og den implementering av disse som nå er i gang, kan medføre justeringer av arbeidsområde og tjenestedistrikt.

Velfjord og Tosen sokn utgjør sammen med Brønnøy sokn Brønnøy kirkelige fellesrådsområde. Dette område faller sammen med Brønnøy kommune. Kommunen har ca 7500 innbyggere. Om lag 900 av disse bor i Velfjord og Tosen. Bosetting i soknet er til dels spredt, men ligger i hovedsak langs RV 76 fra Tosbotn i øst til Gåsheia i vest. Tidligere var Velfjord egen kommune. Etter kommunesammenslåing ble Tosen kapelldistrikt som opprinnelig var en del av Bindal prestegjeld lagt til Velfjord prestegjeld, likeså ble Hongsetgrenda som var del av Sømna prestegjeld lagt til Velfjord. Geografiske og historiske forhold gjør at soknet har en ganske tydelig lokal identitet.

Naturen er utrolig variert og vakker med kort avstand mellom de ulike terrengtyper. Fjell og skog, fjord og fiskerike vassdrag innbyr til allsidig friluftsaktivitet. Det lokale idrettslaget driver meget aktivt sommer og vinter og har god oppslutning blant barn og unge. Ellers er det flere lag og foreninger av forskjellig slag i soknet.

En del arbeidsplasser er knyttet til landbruk. Et stort kalkbrudd har betydelige ringvirkninger for næringsliv og bosetting. En del er sysselsatt i trevare- og snekkerbedrift, i handel samt i helse- og skolesektor. Flere dagpendler til Brønnøysund hvor det er et ganske variert næringsliv og hvor Brønnøysundsregistrene er en av de betydeligste arbeidsgivere.

Det ligger to skoler i soknet, Øverbygda barneskole og Hilstad barne- og ungdomsskole. Arbeidet med å bygge ny ungdomsskole pågår. Ved Hilstad skole ligger Klokkergården barnehage som holder til i et nytt og moderne barnehagebygg. Samfunnshuset Gimle som ligger i umiddelbar nærhet til skolen har gymnastikksal og svømmebasseng. Her ligger og idrettsplassen som snart får kunstgressdekke. Ungdom i videregående skole kan pendle til Brønnøysund. (Fra Hommelstø 35 km).

Det er 8 kirkegårder og to kirker i soknet. Velfjord kirke i Nøstvik ca 1 km fra Hommelstø sentrum er hovedkirke. Kirken er en laftet korskirke, reist i 1674 og er nord-Norges eldste trekirke. Den er i god stand og rommer drøyt 300 personer. Tosen kapell på Lande ligger ved Tosenfjorden 25 km fra Hommelstø sentrum. Kapellet rommer ca. 80 personer. I tillegg holdes det gudstjenester i Tosbotn skole (nedlagt som skole).

Gudstjenestedeltagelse er varierende. Det er god oppslutning om dåp og konfirmasjon. Antall begravelser i året ca 20, antall dåp ca 10, antall konfirmanter ca 10. Konfirmasjonsundervisningen har foregått i Velfjord kirke i skoletid. Menigheten har årlig invitert 5-åringene til miniskole og har hatt et lite bibelkurs for 5. klassingene. Samarbeidsforhold til skolene er godt.

Det er et aldershjem i soknet hvor prest og organist holder andakt annen hver uke.

Det er misjonsforening for NMS i Hommelstø.

Soknet betjenes av sokneprest, organist i 50% stilling og kirketjener 50% stilling. Kirkegårdsarbeid utføres som tjenesteavtale med "Grønn sektor". Kirkeverge felles med Brønnøy sokn. Organisten er med på å drive barnekor, og samarbeider med blandakor i bygda.

Soknepresten i Velfjord vil i tillegg til kontor i tjenesteboligen disponere eget kontor i kontorbygget for de kirkelige ansatte i Brønnøysund. Det legges til rette for et nært stabssamarbeide med staben i Brønnøysund. Det er 7 prester i 100% stilling i prostiet. Herav 50% stilling som vikarprest. Brønnøysund er prostesete. Soknepresten i Velfjord vil få en god del arbeidsoppgaver i Brønnøy menighet. Det er gode samarbeidsforhold mellom de kirkelige ansatte og de kirkelig tillitsvalgte. Det er også et godt forhold mellom kirken og kommunens administrative og politiske ledelse.

Tjenestebolig med boplikt ligger i Hommelstø med kort avstand til skole og idrettsbanen samt skianlegg med lysløype, hopp- og brettbakke. Boligen som er bygget i 1885 skal pusses noe opp før innflytting. Bygningen er tidligere restaurert og modernisert og i generelt god stand. Grunnflate ca 160 m2. Første etg.: tre stuer, kjøkkeninngang med vaskerom, moderne kjøkken, bad, kontor (med egen inngang).

Altan. 2. etg.: fire soverom, bad, god bodplass og romslig hall. Kjeller med to rom. For øvrig er det dobbel garasje og stor gårdsplass. Tomten er delvis naturtomt, men med stor opparbeidet hage.

Målform i kirke og skole er bokmål.

Vi vil vektlegge personlig egnethet til stillingen.

Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lønnes etter Statens regulativ og er plassert i lønnspennet l.tr. 51-63.. I tillegg kommer særlige regulativmessige godtgjøringer.

Skyssgodtgjørelse utbetales etter Statens regulativ. Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til prosten i Sør-Helgeland på tlf. 75 02 24 88, eller ved å ringe Sør-Hålogaland bispedømmekontor - 75 54 85 50.

Søknad med CV, referanser, bekreftede vitnemål og attester sendes Sør-Hålogaland Bispedømmeråd , Tolder Holmers vei 11, 8003 Bodø *innen 24.11.05.*

Se også www.norsk.lysningsblad.no, Aetats nettsider samt www.kirken.no/sor-haalogaland.

Nyhet fra Luther Forlag

Mitri Raheb

BETLEHEM UNDER BELEIRING

En spennende og annerledes bok om Midtøstenkonflikten. Betlehem er byen der Fredsfyrsten ble født. Hvordan er det å leve i byen i dag? En bok om lidelse og sorg, men fremfor alt om håp om en fremtid for både israelere og palestinere.

"En vekker for kristne i Norge" - Ørnulf Steen, gen.sekr. i Norges kristne Råd

Kr 198,- *82-531-4477-6*

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

Nyhet fra Luther Forlag

Philip Yancey

RYKTER OM EN ANNEN VERDEN

Er den synlige verden alt som er?
Hva med ryktene som går om at det finnes en usynlig verden?
Hva med skjønnheten som betar, friheten som kaller, hensikten som utfordrer? Er dette alt, eller er det spor som leder oss videre? I tilfelle, hvor hen?
I *Rykter om en annen verden* inviterer Philip Yancey oss til å slå følge med ham inn i grenselandet mellom tro og tvil.

Kr 228,- *82-531-4479-2*

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

31779-3 - 4
DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAK.
BIBLIOTEKET
PB 5144 MAJORSTUEN
0302 OSLO

Menighetsfakultetet
Luthersk kirketidende
MF Ti.Lu
2005 Årg. 140 Nr 20
H05001543

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av praktikumsrektor Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, prost Jan Otto Myrseth og instituttprest Berit Okkenhaug. «Fra bokfronten» redigeres av kapellan Morten Erik Stensberg. *e-post: tangenmenighet@sensewave.com*

REDAKSJON
Luthersk Kirketidende, co/Tor Arne Berntsen,
Briggen befalsmesse, Pb 80 Haakonsvern. 5886 Bergen
Red. sekr.: Cand.theol. Tor Arne Berntsen
Tlf. 917 32 847
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:
Luthersk Kirketidende v/*Bjørg Gjelsvik*,
Bok & Media AS Grensen 15 0159 OSLO.
Tlf. 22 00 87 70. Fax. 22 00 87 71.
e-post: bjorg.gjelsvik@bokogmedia.no

Pris kr. 490,– pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,– pr. år.
Kontonummer: *3000.14.73669*

ANNONSEPRISER
Det er muligheter for følgende 6 annonsemoduler i LK:
1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,– +moms
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,– +moms
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,– +moms
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,– +moms
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,– +moms
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,– +moms

ISSN 0332-5431

Trykk: Tøyen Trykk AS